

Ondernemingsplan

Vlaamse Milieumaatschappij

2025

Inhoudsopgave

1	Inleiding.....	4
2	Beleidscontext	5
2.1	Blue Deal nota	5
2.2	Stroomgebiedbeheerplan	5
2.3	Luchtbeleid.....	6
2.4	Hervorming van sommige financieringsinstrumenten	6
2.5	Afvalwater.....	7
2.6	Drinkwater	7
2.7	Gebiedsgerichte werking	8
2.8	Klimaatadaptatie & circulair watergebruik	8
2.9	Uitbouwen Waternetwerk (zie ook 3.12).....	8
2.10	Transitie beheer onbevaarbare waterlopen	9
2.11	Bijdragen tot andere plannen	9
3	Operationele werking.....	11
3.1	Monitoren, inventariseren en modelleren.....	11
3.2	Beheer en investeren waterlopen	12
3.3	Adviseren.....	13
3.4	Regisseur van de waterketen.....	15
3.5	Heffingen innen.....	15
3.6	Plannen (incl. gebiedsgerichte werking water).....	15
3.7	Klimaatadaptatie.....	17
3.8	Samenwerking en partners	18
3.9	Waterregulator	19
3.10	CIW	20
3.11	Digitale applicaties beheren en ontwikkelen	20
3.12	Ondersteunende diensten	21
4	Horizontale ontwikkelingsdoelstellingen	25
4.1	Aanbevelingen Audit Vlaanderen	25
4.2	Opvolging personeelsbesparingen	27
4.3	Preventieplan.....	27
4.4	Diversiteitsplan	27
4.5	Energiebesparing	28
5	Bijlagen.....	29
5.1	BIJLAGE 1 – Regelgevingsagenda	30
5.2	BIJLAGE 2 – Communicatie initiatieven	32
5.3	BIJLAGE 3 – Personeelsplan	35

5.4	BIJLAGE 4 – Operationele doelstellingen 2025	37
5.5	BIJLAGE 5 – Jaarrapport 2024	43

1 Inleiding

De Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) is een intern verzelfstandigd agentschap met rechtspersoonlijkheid. Het agentschap werd opgericht bij decreet van 7 mei 2004. De VMM behoort tot het beleidsdomein Omgeving.

Het is de missie van de VMM om voor de huidige en toekomstige generaties in Vlaanderen:

- proper, aantrekkelijk en voldoende water te waarborgen,
- gezonde lucht te bewerkstelligen,
- de klimaatadaptatie mee te sturen.

De VMM heeft als visie om haar missie te realiseren door op te treden als “Uw oplossingsgerichte partner voor een klimaatbestendige leefomgeving”.

Het ondernemingsplan van de Vlaamse Milieumaatschappij bestaat uit drie delen:

1. Beleidscontext

Overzicht van de inspanningen die de VMM in 2025 zal leveren om bij te dragen aan de realisatie van het Regeerakkoord 2024-2029 en de Beleidsnota Omgeving 2024-2029 van minister Jo Brouns. Dit onderdeel bundelt de bijdrage aan beleidsplannen, strategische projecten, regelgevingsagenda en communicatie initiatieven.

2. Operationele werking

Dit deel bevat het overzicht van de output van de VMM om te voldoen aan haar decretale opdrachten zoals omschreven in het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid, in het decreet van 24 mei 2002 betreffende water bestemd voor menselijke aanwending en in de wet van 26 maart 1971 op de bescherming van de oppervlaktewateren tegen verontreiniging.

3. Horizontale ontwikkelingsdoelstellingen

In het ondernemingsplan van de VMM komen de vooropgestelde horizontale strategische doelstellingen aan bod: aanbevelingen Audit Vlaanderen, opvolging personeelsbesparing, preventieplan, diversiteitsplan en energiebesparing.

Boodschap voor de Inspectie van Financiën ivm het meerjarenperspectief.

Voor het meerjarenperspectief blijven we binnen de vastgelegde klijtlijnen op het vlak van personeel en budgetten. Het meerjarenbudget valt onder constant beleid (enkel de lonen worden geïndexeerd), waardoor we het JOP binnen de beschikbare begroting dienen uit te voeren. Op dit moment blijven we ook werken binnen de klijtlijnen van het personeelsplan in annex. Sowieso bepalen de klijtlijnen van de loonbudgetten de contouren.

Momenteel loopt binnen VMM een traject ‘MJOP 2025-2029’ waarin we de koers voor de komende jaren bepalen, dit rondend we voor de zomer van 2025 af. We werken zeven leidende principes uit en projecteren diverse programma’s op onze *Strategiekaart* (dit betreft zowel beleidsprogramma’s – zie de beleidsprojecten – als onze interne programma’s). Dit stelt ons in staat om zowel het personeelsplan als het voorziene budget te evalueren. De prioriteiten die hieruit voortvloeien, zullen de leidraad vormen voor de beslissingen inzake interne middelenallocatie.

Mochten er op basis van de conclusies van dit traject ‘MJOP 2025-2029’ aanpassingen nodig zijn in het personeelsplan of het VMM budget, dan zullen uiteraard de geldende procedure gevolgd worden, en hierbij vormt steeds adviesvraag aan Inspectie van Financiën een onderdeel van.

2 Beleidscontext

Het Regeerakkoord 2024-2029 en de Beleidsnota Omgeving 2024-2029 van minister Jo Brouns vormen het kader voor het Ondernemingsplan 2025. Dit onderdeel bundelt de bijdrage van de VMM aan beleidsplannen, strategische projecten, regelgevingsagenda en communicatie initiatieven in 2025.

2.1 Blue Deal nota

De Blue Deal-nota vormt het strategisch kader voor het Vlaamse waterbeleid en legt de langetermijndoelstellingen vast voor waterkwaliteit, waterzekerheid en overstromingspreventie. Ze dient als leidraad voor de stroomgebiedbeheerplannen (2028-2033), draagt bij aan het klimaatadaptatiebeleid en schetst de structurele financiering voor waterbeheer.

De inhoud van de Blue Deal-nota vatten we samen in volgende punten:

- Strategische (langetermijn) doelstellingen. Ambitieuze, afgestemde en haalbare doelstellingen die mee de basis vormen voor de operationele doelstellingen in de volgende SGBP.
- Visie en beleidsprioriteiten. We vermelden de beleidslijnen en maatregelen die bijdragen aan het realiseren van de strategische doelstellingen (conform decreet IWB). De beleidsnota Omgeving en andere relevante beleidsplannen vormen ook een leidraad.
- Financiële engagementen. We vermelden de structurele financiering en geven het overzicht van de financiering vorm. De meerjarenbegroting van de Vlaamse regering en de begrotingsdocumenten voor 2025 vormen de basis.

2.2 Stroomgebiedbeheerplan

2.2.1 Uitvoering SGBP3

Momenteel is de derde generatie SGBP in uitvoering voor de periode van 2022 tot 2027. Eind 2027 wordt het volgende SGBP voor de volgende planperiode van 2028-2033 (SGBP 4) vastgesteld door de Vlaamse regering. Inmiddels is het resultaat van de EU evaluatie SGBP3 bekend, alsook wordt werk gemaakt van een eerste ontwerp van Blue Deal-nota waarin niet alleen doelstellingen maar ook de financiering zullen moeten vastgelegd worden. Het stappenplan zoals beschreven in dit draaiboek moet worden afgetoetst aan de EU-aanbevelingen en afgestemd op het ambitieniveau van de Blue Deal-nota.

2.2.2 Voorbereiding SGBP4

Een SGBP4-draaiboek bouwt verder op de inzichten uit de strategische en tactische participatie en concretiseert het stappenplan dat leidt tot de planopmaak van SGBP4. We maken een opdeling tussen drie luiken:

- Onderbouwing van de doelbepaling. Binnen dit luik werken we een plandoelstelling SGBP4 uit voor volgende watersysteemthema's: oppervlaktewaterkwaliteit, overstromingen & droogte, grondwater en sediment.
- Concretiseren van het maatregelenprogramma. Binnen dit luik tekenen we het proces uit om te komen tot een actie- en maatregelenprogramma (MaPro) voor SGBP4.
- Ondersteunen van het stappenplan. Dit luik focust op de ondersteuning van de totstandkoming van SGBP4, meer bepaald de communicatie en participatie, koppelkansen met werking CIW en actualisatie van de SGBP-tools.

In de verschillende onderdelen is er aandacht voor betrokkenheid en participatie én is een governance voorzien.

2.2.3 Opvolging en beïnvloeding Europese Agenda

De Europese kaderrichtlijn Water legt ons de doelstellingen op voor oppervlaktewaterkwaliteit en grondwaterkwaliteit en -kwantiteit. Momenteel zijn de kaderrichtlijn Water en de daaraan gelinkte Grondwaterrichtlijn en richtlijn prioritair stoffen in herziening. De VMM volgt dit verder op en zorgt voor de correcte omzetting van deze herzieningen. De VMM ondersteunt de minister bij de bespreking met de

Europese Commissie inzake de toepassing van artikel 4.5. van de kaderrichtlijn Water en de zoektocht naar steun bij gelijkgezinde Lidstaten.

De nieuwe Europese Commissie zal werk maken van een waterweerbaarheidsinitiatief, zijnde een Blue Deal op Europees niveau, die acties zal bevatten over waterefficiëntie, waterschaarste, watervervuiling en watergerelateerde risico's en de versterking van de innovatieve competitiviteit (incl. digitalisering) van de Europese waterindustrie. De VMM ondersteunt eveneens de minister bij de onderhandelingen richting het nieuwe Meerjarig Financieel Kader, met specifieke focus op natuurgebaseerde maatregelen voor water resilience en door waterinnovatie op de prioriteitenlijst te plaatsen van de Europese fondsen. Daarnaast is er ook aandacht voor het Europese level playing field voor de waterintensieve economische sectoren. De VMM ondersteunt de minister in de dialoog met andere Europese regio's en spelers.

2.3 Luchtbeleid

We actualiseren tegen de zomer het Luchtbeleidsplan 2030 om te voldoen aan nieuwe Europese richtlijn luchtkwaliteit en de PAS-taakstelling rond emissiereductie (zie Stikstofdecreet). We voorzien een tweejaarlijks voortgangsrapport. We zetten de nieuwe richtlijn luchtkwaliteit om in Vlaamse wetgeving en evalueren daarbij de bestaande wetgeving rond luchtverontreiniging. We volgen het Göteborg protocol op en werken actief mee aan de evaluatie van de NEC-richtlijn.

We voeren het actieplan dioxines voor schrootbedrijven met shredderinstallaties uit en bereiden een plan voor de aanpak van zware metalen. Het actieplan Hoboken blijven we actief opvolgen. Via screeningscampagnes houden we de vinger aan de pols. We werken normenkaders voor PFAS en volgen de hotspotgebieden nauwgezet op. We werken samen met de haven van Antwerpen en zijn ook actief in de Gentse kanaalzone. In de Gentse Kanaalzone werken we samen met het GOP en de stad Gent om een strenger kader te ontwikkelen voor fijnstofreductie, waarmee we de Europese doelstellingen willen behalen.

We werken een visienota uit met concrete voorstellen voor uitfasering, onderhouds- en keuringsplicht voor stooktoestellen op hout en mogelijke andere regelgevende initiatieven om emissies houtstook te verminderen.

Rond de aanpak van verhoogde voertuigemissies dragen we bij aan de besprekingen in het Vlaams Parlement rond het decreet emissie monitoring, sluiten we een protocol af met DIV, werken we een databank uit en voeren we metingen uit langs de weg gekoppeld aan handhaving. We bereiden een wijziging van het besluit rond lage emissiezones voor in lijn met het regeerakkoord en rekening houdend met de doorrekeningen voor het luchtbeleidsplan. Samen met MOW hervatten we de beleidsinitiatieven rond zero emissie stadsdistributie.

We voorzien via het Programma samen voor Zuivere Lucht een generiek aanbod aan ondersteunende tools voor lokale overheden en bieden een specifiek aanbod op maat met o.a. goede voorbeelden via één-op-één-samenwerking. In 2025 lanceren we hiertoe de screeningstool, rollen we verkeerstellingen uit in het kader van het Europees project LIFE CityTRAQ in Antwerpen en Brugge en testen we de scenariotool luchtkwaliteit voor lokale besturen in Antwerpen, Brugge en Gent.

2.4 Hervorming van sommige financieringsinstrumenten

Het waterbeleid kampt met een structureel financieringstekort, wat een duurzame aanpak van de waterketen en het watersysteembeheer bemoeilijkt. Meerjarenfinanciering voor deze legislatuur is voorzien in de Blue Deal nota.

De suboptimale toepassing van het vervuiler/gebruiker betaalt principe is een aanleiding om waar nodig financieringsinstrumenten aan te passen of uit te werken. Concrete dossiers zijn: hervorming van de waterfactuur, optimalisatie van de heffingen voor afvalwater en grondwater, uitwerken van een uitgebreide productenverantwoordelijkheid,

2.5 Afvalwater

2.5.1 Aquafin

We houden toezicht op de uitvoering van de samenwerkingsovereenkomst met Aquafin en evalueren de efficiëntie van de besteding van middelen. Concreet gaat dit over toezicht en advies bij het ondernemingsplan, de kwartaalfacturatie aan de drinkwatermaatschappijen, etc. In 2028 plannen we een evaluatie over de periode 2023-2027, in samenwerking met een externe dienstverlener. Het huidige model voor het bepalen van de werkmiddelen voor de nv Aquafin is verouderd en moet afgestemd worden op de huidige maatschappelijke noden, rekening houdende met de kostenstructuur van Aquafin. Voor asset management en implementatie ERSA zijn tevens bijkomende structurele investeringsmiddelen of een aangepaste financiering nodig.

2.5.2 Rioolbeheerders

2.5.2.1 **Implementatie BVR Sanering**

We geven verdere invulling aan het besluit van 23 februari 2024 en verzekeren hierbij een resultaatgerichte aansturing. We stellen technische richtlijnen op in samenwerking met de riooloperatoren. Daarnaast zetten we in op het uitwerken van het kader voor de opvolging en rapportering via o.a. het instrument KPI's en van het kader voor het toezicht/handhaving op de rioolbeheerders.

Verder werkt VMM in samenwerking met de actoren uit de waterketen een impulsprogramma Kleinschalige Waterzuivering uit.

2.5.2.2 **Implementatie Europese Richtlijn Stedelijk Afvalwater**

We werken een roadmap uit om de juridisch-technische omzetting van de nieuwe richtlijn stedelijk afvalwater waar te maken.

Noodzakelijke aanpassingen aan de Vlaamse regelgeving in functie van de omzetting van de nieuwe richtlijn stedelijk afvalwater worden voorbereid. Voor de implementatie van ERSA zijn bijkomende middelen nodig. De VMM onderzoekt hoe de financiering van de gemeentelijke rioolbeheerders structureel kan aangepast worden. In het eerste semester 2025 agenderen we de aanpak UPV op het Belgisch niveau.

2.6 Drinkwater

We zetten ons in voor een duurzaam en efficiënt beheer van drinkwater via vier belangrijke trajecten:

- **Resultaatgerichte aansturing drinkwaterleveranciers**
De VMM houdt toezicht op de openbare dienstverplichtingen (ODV's) van drinkwaterbedrijven en zorgt voor een resultaatgerichte aansturing via technische richtlijnen en KPI's. Dit gebeurt in lijn met de Europese drinkwaterrichtlijn, met aandacht voor risicobeheer, toegang tot water en promotie van kraanwater. De opvolging en uitwerking van de ODV's gebeurt in samenwerking met de sector en wordt continu gemonitord.
- **Opmaak strategisch investeringsplan (SPW2)**
Het strategisch investeringsplan voor de openbare watervoorziening wordt geactualiseerd, met meer aandacht voor de impact van klimaatverandering op ruwwaterbronnen. Een eerste ontwerp is voorgelegd aan een expertgroep, en de sector werkt aan de implementatie van hun aanbevelingen. In het strategisch plan wordt ook een kwalitatief luik toegevoegd voor de bescherming van het drinkwater, met concrete acties per onttrekkingsgebied op basis van een risicobeoordeling, overeenkomstig de bepalingen van het drinkwaterbesluit. De VMM bewaakt het proces en zorgt voor de nodige sturing om een toekomstgericht investeringsplan op te leveren tegen december 2025.

- **Actualisatie en uitbouw van het wetgevend kader voor bronbescherming**

In 2025 implementeren we het door de Vlaamse regering goedgekeurd “Vlaams Actieplan Duurzaam Pesticidengebruik 2023-2027”; Dit actieplan omvat diverse acties om het gebruik van pesticiden en de hieraan verbonden risico's verder te verminderen. Dit moet ten goede komen aan de leefmilieukwaliteit, de biodiversiteit en de gezondheid van de burgers in het algemeen en van de gebruikers van de betrokken stoffen. Het actieplan geeft mee invulling aan de Vlaamse ambities met betrekking tot chemische pesticiden en de risico's van gevaarlijke pesticiden.

De Vlaamse Regering hechtte op 21 februari 2025 haar principiële goedkeuring aan het besluit over de bescherming van actieve winningszones van oppervlaktewater voor de productie van water bestemd voor menselijke consumptie tegen verontreiniging met pesticiden. Met dit besluit wordt een procedureel kader verankerd voor een betere bescherming van oppervlaktewater, bestemd voor de productie van drinkwater. De resultaten van een opvolging van de kwaliteit van het ruw oppervlaktewater en de periodieke noodzakelijke stopzetting van innames om de kwaliteit van het drinkwater te verzekeren, geven aan dat bijkomende, gerichte maatregelen nodig zijn.

Het beschermingskader voor grondwater zal eveneens geactualiseerd worden, om vervuiling door pesticiden, nutriënten en afvalwater beter aan te pakken en ook nieuwe risico's te beantwoorden (bv. geothermie). Vanaf medio 2025 start hiervoor het beleidsvoorbereidend traject.

- **Aanpassing tariefstructuur drinkwater**

De tariefstructuur voor drinkwater en afvalwater wordt herzien om deze billijker, betaalbaarder en duurzamer te maken. In 2025 wordt aan de hand van een beleidsvoorbereidende analyse en een participatief traject, de nodige wetgevende aanpassingen voorbereid om het nieuwe tariefsysteem in te voeren (zie ook § 2.4).

2.7 Gebiedsgerichte werking

De VMM werkt in 2025 gebiedsgericht rond water en lucht. De gebiedsgerichte werking water bespreken we in detail in 3.6.3. De gebiedsgerichte werking lucht (met name de werking rond hotspotgebieden in Hoboken, Gent-Zuid, etc.) staat onder 2.3.

2.8 Klimaatadaptatie & circulair watergebruik

2.8.1 Evaluatie van het Vlaamse adaptatieplan

In samenwerking met het departement Omgeving zal het Vlaamse adaptatieplan worden geëvalueerd om beter in te spelen op klimaatverandering en aan de Europese klimaatwet te voldoen. Externe begeleiding wordt ingezet om de evaluatie tijdig af te ronden.

2.8.2 Circulaire economie en waterkringlopen

Het publiek-private partnerschap Vlaanderen Circulair stimuleert nieuwe circulaire businessmodellen in sectoren zoals bouw, chemie en voeding. De VMM co-leidt de werkagenda waterkringlopen en draagt bij aan de evaluatie van het platform. Dit jaar ligt de focus op de voortzetting van lopende initiatieven, met ondersteuning van Möbius.

2.9 Uitbouwen Waternetwerk (zie ook 3.12)

Als voorzitter van het CIW bouwt de VMM dit verder uit tot een brede kennis- en netwerkorganisatie op het gebied van water door overleg en samenwerking te faciliteren binnen platformen, rond zes krachtlijnen:

1. De kwaliteit van het oppervlaktewater en grondwater blijven verbeteren.
2. De waterketen duurzaam beheren.
3. Overstromingsrisico's duurzaam verminderen.
4. Waterschaarste beperken en de gevolgen van droogte tot een minimum beperken.
5. Het partnernetwerk en werking over de over de beleidsdomeinen heen verder uitbouwen en investeren in innovatie.
6. Evolueren naar een sluitende financiering van het waterbeleid- en beheer.

Binnen de CIW zijn ook een aantal platform actief. Dit zijn open samenwerkingsverbanden rond specifieke thema's : Europese agenda, Communicatie-initiatieven, Onderzoek en Innovatie, Burgerwetenschappen, Data en digitalisering.

In het kader van dit laatste worden initiatieven genomen om de Vlaamse Water Dataspace concreet vorm te geven

2.10 Transitie beheer onbevaarbare waterlopen

We vereenvoudigen het beheer van onze onbevaarbare waterlopen door het oprichten van waterschappen, vertrekkende vanuit het principe van logische hydrografische gehelen. De waterschappen nemen het operationele beheer over dat vandaag in het gebied wordt uitgevoerd door de Vlaamse Milieumaatschappij, de provincies, de Polders en Wateringen en de steden en gemeenten.

De VMM zal in het eerste semester 2025 een aantal scenario's uitwerken hoe deze transitie verder vorm kan krijgen.

2.11 Bijdragen tot andere plannen

2.11.1 MAP7

Vlaanderen voert tegen begin 2025 de afgesproken maatregelen uit om de waterkwaliteit te verbeteren. Indien monitoring in 2025-2026 aantoonde dat extra maatregelen nodig zijn, worden die genomen, met auto-executieve maatregelen die uiterlijk in 2027 in werking treden. VLM is trekker van dit project, vanuit VMM bieden we ondersteuning. We verzorgen data-analyse, monitoring en modellering van oppervlakte- en grondwaterkwaliteit. Specifiek draagt VMM bij via het freatisch grondwatermeetnet, het MAP-meetnet en waterkwaliteitsmodellen zoals NEMO (studieopdracht koppeling grondwater). We betrekken landbouw- en natuurorganisatie via OMAP en het CIW betreft de waterbeheerders. We dragen bij tot het nutriëntenrapport, en voorstellen tot optimalisatie van bufferstroken en beschermingszones. De coördinatie van de bevraging van de waterbeheerders verzorgt het CIW. Bijkomende opdrachten vanuit OMAP zijn altijd mogelijk. Een bijzonder project voor 2025 is de oefening van de evaluatie van het MAP meetnet, waarvan de modaliteiten worden vastgelegd via het OMAP. Bovendien werkt VMM een plan van aanpak uit om de zogenaamde slapende MAP-meetpunten binnen de 6 maanden te heractiveren.

2.11.2 Natuurherstelplan

De VMM maakt deel uit van de kerngroep en is trekker van werkgroep 3 (vrijstromende rivieren) in het Natuurherstelplan. Tegen de zomer van 2025 moeten de ontwerp teksten afgewerkt zijn. We nemen ook deel aan de juridische werkgroepen (met uitzondering van de werkgroep bestuurders).

2.11.3 PAS

De VMM bereidt verschillende projecten voor in functie van stikstofsanering. Voor de Kalkenvaart bereiden we de realisatie van een nieuwe uitwaterings-constructie voor die vernatting en een natuurlijke komberging in de Kalkense meersen mogelijk moet maken. We maakten voor dit project het voorontwerp en de ontheffing MER op. De VMM neemt deel aan de werkgroepen en zorgt door nauwe betrokkenheid met de verschillende belanghebbenden voor het nodige draagvlak. Projectmatig zal een tweede tijdelijke meetcampagne ammoniakmetingen in Natura 2000-gebieden uitgevoerd worden, om de evolutie op een groot aantal locaties te bekijken en het langlopende ammoniakmeetnet opnieuw te evalueren. Verder worden de modellen (EMAV en VLOPS) continu up to date gehouden a.d.h.v. wetenschappelijke inzichten en voeren we onderzoek uit daar waar nodig.

2.11.4 Bodemplan

We nemen maatregelen inzake erosie samen op met de betrokken entiteiten tijdens de opmaak van een bodemplan. De evolutie in de onderhandelingen rond de Europese Bodemmonitoringsrichtlijn en relatie met andere beleidsplannen zijn aandachtspunten. Het departement Omgeving is trekker van dit project. De VMM biedt ondersteuning qua kennis. We bewaken ook de koppeling met het Natuurherstelplan, Erosiemaatregelen, MAP en het SGBP. VMM neemt deel aan het kernteam en werkgroep en waakt over de impact op mensen en middelen.

2.11.5 Actieplan ZS (incl RIE/IEPR)

De VMM speelt een actieve rol in het beleid rond zorgwekkende stoffen (ZS). De VMM neemt actief deel aan het kernteam ZS, de schrijfgroep ZS beleidsplan, de werkgroep ZS Departement Zorg en de werkgroep Onderzoek & Monitoring ZS. VMM zorgt voor een actieve inbreng bij de opmaak transversaal beleidsplan Zorgwekkende Stoffen in afstemming met haar eigen taken (zie Beleidsprogramma Lucht) en werkt samen met diverse actoren om de problematiek in hotspots te beheren en te verbeteren.

We monitoren deze stoffen in oppervlaktewater, grondwater, drinkwater en lucht en leiden normen af om risico's te beperken. Daarnaast dragen we bij aan het KIS-project voor innovatieve PFAS-sanering en werken we mee aan de hervorming van de Richtlijn Industriële Emissies (RIE). VMM speelt hierbij een centrale rol in de aanpassing van digitale toepassingen en dataverzameling om te voldoen aan de nieuwe RIE- en IEPR-verplichtingen. Dit omvat de afstemming van VMM-dataplatformen (VMM-DWH) op de gewijzigde RIE/IEPR noden en de bredere IMJV 2.0-dataverzameling, en de voorbereiding van emissie-inventarissen voor lucht en water. Dit alles start vanaf april 2025. Daarnaast neemt VMM deel aan het kernteam digitaliseringsacties en sluit aan bij besprekingen waar nodig. We bereiden beleidskaders voor rond lozingen van afvalwater, bemalingswater, grondwater, drinkwater en lucht. Ook volgen we de UICL-werkgroep op die een financieringsmechanisme ontwikkelt voor de kosten van wijdverspreide PFAS- en ZS-verontreiniging, evenals de inhoudelijke expertenwerkgroep voor verdere beleidsontwikkelingen.

2.11.6 VEKP

VMM is verantwoordelijk voor de emissie-inventaris van broeikasgassen en stuurt ook de emissieprognoses voor de transportsector en de landbouwsector mee aan. Omgekeerd is VMM afhankelijk van VEKA voor de energieprognoses als input voor de emissieprognoses. Prognoses zijn gebaseerd op maatregelen. De maatregelen werken zowel in op lucht- als klimaat waardoor hier rond zeer nauw wordt samengewerkt met VEKA. Het VEKP en het Luchtbeleidsplan worden maximaal op elkaar afgestemd.

2.11.7 BRV

VMM werkt actief mee aan de uitwerking van sommige beleidskaders ter implementatie van het BRV. VMM neemt deel aan het Vlaams Ambtelijk Overlegplatform (VAO) en zorgt voor afstemming van het BRV met het Luchtbeleidsplan. VMM voorziet ook afstemming tussen het Programma samen voor Zuivere Lucht en het bouwshiftconvenant.

2.11.8 Actieplan Administratieve Vereenvoudiging

De VMM zal actief bijdragen tot de actieplannen Administratieve Vereenvoudiging, zoals goedgekeurd door de Vlaamse regering op 21 februari ll.

Via de werkgroep waterbeheer in het CIW, zal het VMM ook een insteek leveren naar de door Vlaamse regering ingestelde Gemengde Commissie.

3 Operationele werking

De inflatie, algemene besparingscontext waarin de VMM zich bevindt en algemene prijsstijgingen hebben hun impact op de operationele werking en de continuïteit van verschillende processen.

3.1 Monitoren, inventariseren en modelleren

3.1.1 Waterkwaliteit

Het monitoren van de waterkwaliteit is een essentiële pijler binnen onze werking en omvat een breed scala aan activiteiten, gaande van digitale monitoring en alarmering tot monsterneming, laboratoriumanalyses en rapportering. Door een geïntegreerde aanpak verzekeren we een continue bewaking van de waterkwaliteit en kunnen we snel en doeltreffend inspelen op veranderingen en incidenten.

Voor oppervlaktewaterkwaliteits- en grondwatermodellering verwijzen we naar 3.6.

3.1.1.1 Digitale Monitoring en Alarmering

Een performante digitale monitoring is cruciaal om real-time inzichten te verkrijgen in de waterkwaliteit. De VMM staat in voor de overkoepelende coördinatie, organisatie en supervisie van het digitale meetnet. We streven ernaar de bestaande opstellingen operationeel te houden en, waar mogelijk, uit te breiden en te innoveren. De bijzonder wateronderzoekers (BWO) voeren monsternemingen uit en treden op als coördinator van wacht in kader van permanentie bij de MI&A-werking (Milieu-incidenten & Alarmering).

In 2025 zetten we de digitale monitoring volledig op in samenspraak met projectwerking en onder de vorm van samenwerkingsovereenkomsten. Via een project verzekeren we de 7-op-7 milieu-incidentenwerking, zodat we ten allen tijde adequaat kunnen optreden bij milieu-incidenten.

3.1.1.2 Monsterneming en Inventarisatie

Naast digitale monitoring blijft ook fysieke monsterneming een fundamenteel onderdeel binnen de VMM. Routinematige en projectmatige monitoring voeren we uit voor oppervlaktewater, afvalwater en waterbodem, zowel voor interne als externe klanten. Dit omvat onder meer de KRW en het MAP-meetnet, de monitoring van bacteriologie en de impactmeetnetten voor bedrijven. Daarnaast worden we actief ingezet voor monsterneming bij milieu-incidenten, waarbij monsternemers van wacht en coördinatoren instaan voor een snelle en deskundige opvolging.

Specifieke projecten zoals de screening van het MAP-meetnet en de implementatie van monitoring rond stedelijk afvalwater (ERSA) spelen een belangrijke rol bij het verbeteren van de meetstrategieën.

In 2025 voeren we de monitoring van bedrijfslozingen uit en meten de impact op de waterlopen in het kader van het berekenen van heffingen. Ook het uitvoeren van de toestands- en operationele monitoring water (in uitvoering van KRW) is een project.

3.1.1.3 Laboratorium en Analyse-uitbreiding

Ons laboratorium voert routinematige analyses uit voor oppervlaktewater, afvalwater en waterbodem. Daarnaast werken we voor diezelfde domeinen ook projectmatig, in functie van samenwerkingsovereenkomsten. Het laboratorium voert analyses uit in het kader van milieu-incidenten. We beperken de overschrijdingen van houdbaarheid en rapporteringstermijnen tot maximaal 5%.

In 2025 plannen we enkele projecten rond het laboratorium. We maken screeningsdata toegankelijk voor zowel interne als externe stakeholders, zodat ze geïntegreerd kunnen worden met andere waterkwaliteitsparameters. We breiden ons analyseportfolio uit met een nieuw meettoestel voor minerale olie- en vetontreinigingen in waterbodem en ontwikkelen methodes om PFAS in afvalwater, waterbodem en lucht te detecteren. Daarnaast zetten we in op effect based monitoring via Calux-testen. Tot slot onderzoeken we hoe we een retributiesysteem kunnen invoeren om waterkwaliteitsanalyses bij bedrijven en RWZI's te financieren.

3.1.1.4 Sturing en Rapportering

De VMM beheert kwaliteitsvol de meetdata van oppervlakte-, waterbodembodem-, afval- en zwemwater. We stellen die data klantvriendelijk ter beschikking aan belanghebbenden en rapporteren tijdig aan nationale en internationale fora. We coördineren projectmatige meetcampagnes rond waterkwaliteit in overleg met onze interne en externe gebruikers. We bewaken de kwaliteitszorg van de meetnetten en het laboratorium intern.

In 2025 zetten we een project op rond het MAP-dashboard dat data rond de nitraatrichtlijn zal ontsluiten en een project om individuele meetresultaten per meetplaats te ontsluiten.

3.1.2 Emissies en luchtkwaliteit

De VMM onderhoudt en breidt het toestandsmeetnet voor luchtvervuiling uit om te voldoen aan de nieuwe richtlijn luchtkwaliteit. Daarbij focussen we op het monitoren van luchtmissies in gebieden met een verhoogd risico op luchtvervuiling en het uitvoeren van regelmatige screeningsmetingen om meer inzicht te krijgen in specifieke problematieken. We blijven samenwerken met derden, zoals steden, gemeenten, handhavers en NGO's, voor het uitvoeren van metingen. Voor sommige bedrijfssectoren is structurele luchtmonitoring verplicht. De VMM voert onafhankelijke metingen uit in opdracht van bedrijven en ontwikkelt een retributiesysteem om de administratieve lasten te verlagen, terwijl de kwaliteit van de metingen gewaarborgd blijft. Bovendien onderzoeken we waar we synergie-effecten uit bedrijfsmonitoring kunnen creëren, zodat een win-winsituatie ontstaat zonder extra administratieve lasten.

De VMM werkt doorlopend aan het beheer van toestandsmeetnetten en metingen die voortkomen uit samenwerkingsovereenkomsten. Einde 2025 maken we een meetstrategie op conform de nieuwe richtlijn Lucht.

Daarnaast is de VMM bezig met het verbeteren van de emissie-inventaris voor luchtvervuiling, met speciale aandacht voor de transportsector via de modellen FLOMOVIA en FASTRACE. We maken zoveel mogelijk gebruik van regio-specifieke data en rekenfactoren. Samenwerking met wetenschappelijke instellingen en dataleveranciers speelt hierbij een belangrijke rol, evenals overleg met de bevoegde vakministers voor maximale gegevensdeling binnen de Vlaamse overheid. We ronden de dataverzameling voor wegverkeer af in de eerste helft van 2025, en leveren het nieuwe zeevaartmodel op. Studies over de afvalsector, biogassector en schepen worden geïmplementeerd, en er wordt gewerkt aan een gegevensuitwisseling van het vlootbestand met het DIV.

We zorgen ervoor dat data transparant en toegankelijk wordt aangeboden aan belanghebbenden en andere overheden. We ontwikkelen hiervoor databanken die voldoen aan de internationale rapporteringsverplichtingen. Onze website biedt informatie over cijfers, modellen, actieplannen, normen, maatregelen en specifieke indicatoren voor het volgen van emissies, luchtconcentraties en de impact op mens en natuur. De VMM blijft werken aan het verbeteren van de archiefdatabank en de toegankelijkheid voor externe partijen. In de komende jaren worden nieuwe systemen zoals EIL2.0 geïmplementeerd en zal de ontwikkeling van het Dataplatform doorgaan.

We voeren modelleringen uit die bijdragen aan tijdige en correcte waarschuwingen voor de bevolking, het in kaart brengen van de impact van luchtverontreiniging op onze natuur, het opstellen van gebiedsdekkende luchtkwaliteitskaarten en het berekenen van indicatoren om het beleid op te volgen.

3.2 Beheer en investeren waterlopen

De VMM beheert en investeert in waterlopen door een breed scala aan taken uit te voeren.

3.2.1 Beheer onbevaarbare waterlopen

Het beheer van onbevaarbare waterlopen omvat slibuimingen, installatie en onderhoud van slibvangen en advisering over erosieprogramma's binnen het departement Omgeving. We voeren onderhouds- en herstelmaatregelen voor waterlopen van de eerste categorie uit en houden kunstwerken operationeel. We verzekeren hoogwater- en droogtepermanentie. We voeren schouwingen uit, realiseren tijdige interventies en machtigingen en maken vaststellingsrapporten op volgens de wetgeving rond onbevaarbare waterlopen. Daarnaast zetten we intensief in op de bestrijding van exoten, handhaving en investeringsprogramma's die

ecologische projecten, vergunningstrajecten en grondverwervingen omvatten. De VMM stelt peilbesluiten op en optimaliseert de samenwerking met entiteiten zoals VITO, INBO en MOW. Het gericht aankoopbeleid focust op slecht gelegen overstromingsgevoelige woningen. Daarnaast beheert de VMM de digitale atlas en de grachtenkaart.

In 2025 plannen we enkele beleidsprojecten. De opmaak van peilbesluiten omvat de uitwerking van nieuwe peilbesluiten in lijn met de actuele regelgeving. De uitwerking van het NHV-project focust op de ontwikkeling van beleid rond vrij stromende rivieren, met verdere opvolging via een aparte beleidsnota.

3.2.2 Investerings- en renovaties

Op het vlak van investeringen en renovaties bereidt de VMM investeringsprojecten voor via prospectie, grondverwerving, onderzoek en ontwerp. We benutten hierbij zo effectief en efficiënt mogelijk de vastleggings- en vereffeningskredieten. We realiseren diverse investeringsprojecten met als resultaat kwaliteitsvolle waterlopen en infrastructuur volgens de doelstellingen van de Kaderrichtlijn Water (KRW) en de Overstromingsrichtlijn.

3.2.3 Hydrologie

Omtrent hydrologie draagt de VMM bij aan beleidsontwikkeling rond overstromingen en droogte, maakt kaarten op om overstromingsrisico's te beheren en voert onderzoek om die risico's terug te dringen. We actualiseren de hydraulische modellen en beheren de verschillende systemen voor overstromingen en droogte (voorspelling, waarschuwing en sturing). We voeren scenario-analyses uit voor onze interne gebruikers en onderhouden de site waterinfo.vlaanderen.be.

We plannen in 2025 volgende (optimalisatie)projecten: het project voor het bepalen van waterzekerheidsdoelen stelt in samenwerking met DVW strategische en operationele doelstellingen vast voor overstromingen en droogte. De opstelling van nieuwe pluviale overstromingskaarten actualiseert de bestaande kaarten in samenwerking met het team watertoets. De ontwikkeling van nieuwe voorspellingsmodellen met FEWS zorgt voor de omschakeling naar een moderne technologie, aangezien het huidige voorspellingssysteem end-of-life is.

3.2.4 Hydrometrie

Het operationeel houden en verder ontwikkelen van hydrologische meetnetten zorgt voor een efficiënter beheer van onbevaarbare waterlopen, inclusief real-time data-ontsluiting. Daarnaast garandeert de ontwikkeling van hydrologische datasystemen een vlotte en open toegang tot real-time data via de webservices van Waterinfo. De rapportering over deze gegevens verloopt via onder meer Waterinfo en maandelijks toestandrapporten en adviesverlening aan het Rampenfonds. Het project voor de uitrol van IoT Peilbeheer richt zich op de implementatie van een Vlaanderen-breed meetnet ter ondersteuning van de opmaak van peilbesluiten, in samenwerking met lokale waterbeheerders en gefinancierd via VAP 2024.

3.2.5 Exotenbestrijding

De bestrijding van muskus- en beverratten vindt plaats langs Vlaamse waterlopen, in natuurgebieden en gebiedsdekkend in Limburg, Antwerpen en Vlaams-Brabant. Daarnaast bestrijden we actief invasieve soorten en zwerfvuil langs waterlopen van de eerste categorie. In 2025 richt het Clancy-project zich op de bestrijding van de wolhandkrab binnen een EU Interreg-initiatief. Het SmartIAS-project, gefinancierd via LIFE TA, ontwikkelt technische innovaties voor de bestrijding van invasieve soorten. Binnen een intern project worden onderzoek en optimalisatie van bestrijdingstechnieken uitgevoerd, in samenwerking met INBO en de Federale Politie, met specifieke aandacht voor nieuwe methodieken zoals eDNA en speurhonden voor gebieden met beperkte restpopulaties.

3.3 Adviseren

3.3.1 Afvalwater en grondwater

De VMM speelt een centrale rol in het behandelen van adviesvragen, erkenningen en machtigingen, en we zorgen ervoor dat deze processen efficiënt en tijdig verlopen. We streven naar een snelle en correcte behandeling van adviesaanvragen voor de lozing van afvalwater en grondwater, waarbij we voortdurend

beleid ontwikkelen en kennis opbouwen ter ondersteuning van deze advisering. Hierdoor voldoen we niet alleen aan de huidige regelgeving, maar spelen we ook proactief in op toekomstige ontwikkelingen.

Een belangrijk onderdeel van onze aanpak is het adviseren rond lozingen van afvalwater en grondwater, gebaseerd op actuele wetgeving zoals VlareM en Europese richtlijnen. Daarnaast ondersteunen we beleidsmatige aanpassingen van de VlareM-wetgeving en volgen we relevante Europese wetgeving op de voet. Om voortdurend verbeteringen te realiseren, implementeren we de Best Beschikbare Technieken (BBT) en volgen we de ontwikkelingen van BREF-studies nauwgezet op. Deze aanpak waarborgt dat onze adviezen niet alleen juridisch correct zijn, maar ook wetenschappelijk onderbouwd en praktisch uitvoerbaar.

In 2025 zetten we onze schouders onder diverse projecten die bijdragen aan deze doelstellingen. Zo werken we aan de herziening van vergunningen, waarbij artikel 11.5 van de Kaderrichtlijn Water (KRW) wordt toegepast om verlaagde doelstellingen grondig te onderbouwen. Daarnaast zetten we ons in voor de opvolging van het actieplan PFAS en de werkgroep Zorgwekkende stoffen (ZS). We ontwikkelen en implementeren hiervoor een plan van aanpak dat gericht is op het beheersen en verminderen van de risico's die deze stoffen vormen.

3.3.2 Watertoets

De VMM verleent tijdig onderbouwde (pre-)watertoetsadviezen met focus op de prioritaire dossiers met grote impact, en rekening houdend met klimaatadaptatie. Via realtime beeldvorming met drones (en indien relevant: satellietdata) verlenen we performante ondersteuning tijdens calamiteiten. We ontwikkelen kaarten en instrumenten om de watertoetsadvisering te faciliteren en zetten conform het regeerakkoord in op de actualisatie van de onderliggende data (pluviale, fluviale, advieskaart, e.d.). De VMM ondersteunt de verdere ontwikkeling van preventie tegen overstromingen door gericht advies te verlenen aan burgers in het kader van de individuele bescherming. We erkennen deskundigen overstromingsattestering en volgen de erkenningen op via extra opleidingen. In 2025 zetten we die courante werking verder.

3.3.3 Luchtadvies

De VMM behandelt adviesvragen, erkenningen en machtigingen met betrekking tot emissies en luchtkwaliteit. We streven ernaar om een kosteneffectief industrieel reductiebeleid te implementeren en we toewerken naar emissievrij verkeer.

We verlenen advies aan de provincies en de Minister voor omgevingsvergunningsaanvragen voor ingedeelde inrichtingen. Voor aanvragen met een significante potentiële impact op de omgeving formuleren we een uitgebreid advies. We evalueren hierbij onder andere of de aanvraag een GPBV-installatie betreft, of de locatie in een hotspotzone voor luchtkwaliteit ligt en of het bedrijf een IMJV-indiening vereist. Bij gekoppelde milieueffectrapportages (MER) geeft de VMM al in de ontwerpfase advies.

Voor 2025 ligt de focus op verschillende prioriteiten. We passen onze adviesverlening aan op basis van de vernieuwde Europese luchtkwaliteitsnormen. Daarnaast bouwen we onze advisering rond zorgwekkende stoffen verder uit. GPBV-evaluaties worden beperkt opgepakt tegen juni 2025, terwijl we vergunningen voor prioritaire metaalbedrijven tegen eind 2025 ambtshalve bijstellen.

Naast adviesverlening voor ingedeelde inrichtingen speelt VMM ook een rol bij stedenbouwkundige handelingen die een impact kunnen hebben op de luchtkwaliteit. We richten ons op grote infrastructuurprojecten die zich bevinden in of nabij kritische zones voor luchtkwaliteit, inclusief een straal van 1500 meter rondom deze zones. Hiermee dekken we niet alleen de locaties waar overschrijdingen plaatsvinden, maar ook de gebieden waar luchtkwaliteitsnormen bijna bereikt worden.

De planning voorziet een continue adviesverlening voor grote infrastructuurwerken, zoals ECA, R0, R4 en Noord-Zuid. We analyseren de achtergrondkaart 2035, gevolgd door een herziening van de criteriumkaart einde dit jaar. We actualiseren de handleiding IMPACT. Updates van de achtergrondkaarten 2030 CAR Vlaanderen en IMPACT staan gepland voor januari 2026.

Bij specifieke juridische vragen of aanpassingen van adviesverlening schakelen we de juridische dienst in. Gerichte communicatie rond advisering wordt vaak verzorgd door het Departement Omgeving.

3.4 Regisseur van de waterketen

3.4.1 Informatiebeheer in de waterketen

We verwerken adviesaanvragen en omgevingsbesluiten rond lozingen van afvalwater en grondwater. We voeren deze gegevens in via AVOS en DOV, ondersteunen de adviseringsdiensten afvalwater en grondwater, en rapporteren data over lozingsvergunningen, grondwater, geodata en saneringsinfrastructuur. Onze samenwerking met DOV richt zich op het beheren en ontsluiten van grondwaterdata. We ondersteunen beleidsinitiatieven en processen die deze data en kennis (zoals indicatoren, kaartlagen en meetgegevens) gebruiken. Ook volgen we de IMJV-campagne voor het grondwaterluik op en ondersteunen we GIS- en GDI-processen binnen de VMM en de Vlaamse overheid.

Onze dienstverlening omvat overleg en ondersteuning voor partners, waaronder boorbedrijven en rioolbeheerders, met behulp van de AWIS-service desk, de DOV-helpdesk en netwerken binnen de Vlaamse overheid (OSLO, GDI, OIS). We onderhouden en ontwikkelen toepassingen zoals DOV, AWIS-rioolinventaris, AWIS-projecten, AVOS en DWH.

We voeren verschillende projecten uit in 2025 die bijdragen aan deze processen en beleidsdoelen. Het AWIS-governance project zorgt voor een samenwerkingskader voor gegevensdeling met stakeholders, terwijl de AWIS-optimalisatie de rioolinventaris en projecten verder verbetert. SOMV-AVOS-DOV automatiseert de invoer van adviezen en vergunningsinformatie met gestructureerde beslissingsdata op Vlaams niveau. De tools voor impactberekening van bedrijfsafvalwater worden verbeterd met het project Optimalisatie Impact Bedrijfsafvalwater, en we schakelen over naar nieuwe rapporteringstools zoals Power BI.

Om te voldoen aan nieuwe VLAREM-eisen voeren we aanpassingen door in DOV onder het project Aanpassingen ikv VLAREM Grondwatertrein. We herwerken de grondwatermonsters naar een generieke data-architectuur. Internationale projecten zoals Twin4Resilience, dat via een digital twin de impact van overstorten op waterkwaliteit simuleert, en BEPROACT, dat slimme alarmen en machine learning gebruikt om waterkwaliteit te voorspellen, versterken onze digitale innovatie.

3.4.2 Toezicht op de waterketen

Voor het toezicht op de waterketen verwijzen we naar de beleidsinitiatieven rond afvalwater (zie 2.5) en drinkwater (zie 2.6).

3.5 Heffingen innen

De kern Heffingen coördineert het volledige heffingen-proces: van het verzenden en behandelen van aangiften tot het innen en invorderen van heffingen, het verwerken van reacties en het opvolgen van juridische geschillen. Tegelijk blijven we de wetgeving rond heffingen evalueren en vernieuwen om in te spelen op maatschappelijke en technologische evoluties.

In 2025 hervormen we de tariefstructuur van de waterfactuur en onderzoeken we optimalisaties aan de heffingen (grondwater / afvalwater) in functie van vervuilen en gebruiker betaalt.

Daarnaast vernieuwen we via een project de IT-toepassing voor de heffingen, met concrete stappen in 2025 om de efficiëntie en gebruiksvriendelijkheid van het systeem te verbeteren.

3.6 Plannen (incl. gebiedsgerichte werking water)

3.6.1 Stroomgebiedbeheer

De VMM neemt haar rol in het vormgeven en ondersteunen van het Vlaamse waterbeleid op door optimaal gebruik te maken van meetcampagnes, modellering en data-analyse. We voeren de meetcampagnes rond grondwater uit en onderhouden het grondwatermeetnet. Daarnaast actualiseren we de Waterlichaam-dashboards en rapporteren de resultaten van onze meetcampagnes (deze ontsluiten we via DOV, rapporten en verwerkt in de Waterlichaam-dashboards).

In 2025 lopen enkele projecten. Het *Grondwaterkwaliteitsmeetnet* heeft als doel de jaarlijkse operationele monitoring van het freatisch meetnet uit te voeren, waarbij elke drie jaar ook een toestand- en trendanalyse

wordt gedaan van het primair meetnet. Oriënterend onderzoek naar gevaarlijke stoffen en het beheren en ontsluiten van data via DOV zijn eveneens onderdeel van dit project. Het *Grondwaterkwantiteitsmeetnet* richt zich op manuele en automatische peilingen om trends te monitoren, toestanden te beoordelen en de maandelijkse grondwaterstandsindicator op te stellen. De verzamelde gegevens worden beheerd en ontsloten via DOV. Het *Onderhoud van grondwatermeetputten* is gericht op het in stand houden van het patrimonium. Het project *Grondwatermodellering* richt zich op de ontwikkeling en het operationeel houden van tools en modellen voor grondwater. Het project *Actualiseren Waterlichaam-dashboards* omvat het updaten van deze dashboards met nieuwe gegevens.

3.6.2 Waterkwaliteitsonderbouwing

We zetten ons in voor het onderhoud en de actualisatie van de modelketen waterkwaliteit. We zorgen ervoor dat alle modellen – BAM-NEMO, Pegase, Polaris, Elmo en Hymo – optimaal blijven functioneren.

Daarnaast benutten we de output van deze modellen voor diverse beleidsmatige doeleinden. Voor het SGBP berekenen we drukmatrices en ramen we de impact van de verschillende maatregelenprogramma's. Binnen het MAP ondersteunen we het beleid. We berekenen jaarlijks de landbouwvrachten met behulp van NEMO en leveren die door aan WEISS.

Onze expertise zetten we in voor het berekenen van reductiedoelstellingen voor hydromorfologie, zowel binnen het SGBP als bij de implementatie van de natuurherstelwet. Daarnaast ondersteunen we de gebiedsgerichte werking en verkennen we toekomstscenario's over de invloed van klimaatverandering op de waterkwaliteit. We blijven ook actief betrokken bij het beleid rond overstorten, waar we modellering inzetten om gerichte aanpakken te ontwikkelen.

De VMM actualiseert regelmatig de zoneringsplannen (ZPn) door rapportages van gemeentelijke sanering te verwerken. We passen deze plannen aan op basis van uitgevoerde projecten, woningpasgegevens, VIP-updates en informatie van keurders en heffingen. Door dit proces te stroomlijnen creëren we een solide basis voor verschillende beleidsaspecten en bereiden we ons voor op de herziening van het ZPn in het kader van SGBP4.

Naast het bijwerken van de zoneringsplannen zetten we in op valorisatie. We publiceren en updaten cijfers in dashboards om de reductiedoelen voor saneringsinfrastructuur inzichtelijk te maken. We analyseren deze cijfers om ondersteuning te bieden aan beleidsprogramma's zoals het SGBP4, de BVR Sanering en ERSa, maar ook aan rioolbeheerders, subsidieprogramma's en onze gebiedsgerichte werking.

In 2025 werken we aan enkele projecten. We verbeteren de grondwatermodule binnen NEMO om betere inschattingen te maken van grondwatertrends en -kwaliteit. Met behulp van NEMO berekenen we de jaarlijkse landbouwvrachten en leveren we deze gegevens door aan WEISS voor verdere verwerking. Het geüpdatete Pegase-model stelt ons in staat om nieuwe reductiedoelen voor stikstof en fosfor voor te bereiden. We bereiden ook reductiedoelen voor de hydromorfologie en toetsen deze af met de betrokken actoren binnen het waterbeheer. We zorgen ervoor dat alle modelresultaten uit verschillende scenario's samenkomen in een overzichtelijke drukmatrix. Deze matrix ondersteunt de voorbereiding van een doelfasering (KRW artikel 4.5), het maatschappelijk debat en de opmaak van SGBP4. De matrix wordt ook ter beschikking gesteld van de bekkencoördinatoren, planningsverantwoordelijken en andere betrokkenen bij de planning en uitvoering van maatregelenprogramma's. Met behulp van een lokale digitale twin brengen we de impact van overstorten op de waterkwaliteit in waterlopen in kaart (emissie-berekening). We verbeteren het actualisatieproces van zoneringsplannen door een frequentere updatecyclus te introduceren, zodat beleidsaspecten gebaseerd zijn op de meest recente data. We ontwikkelen een dashboard voor het opvolgen van reductiedoelen binnen de saneringsinfrastructuur.

3.6.3 Gebiedsgerichte werking

Binnen onze werking richten we ons op een integrale en gebiedsgerichte aanpak van waterbeheer, met als belangrijkste focus het SGBP en het bijbehorende maatregelenprogramma. We begeleiden en ondersteunen partners op het terrein, zoals lokale en regionale actoren (extern luik). Tegelijkertijd zorgen

we intern voor de juiste afstemming tussen onze teams en de benodigde expertises om de waterbeheermaatregelen efficiënt te implementeren.

In 2025 lopen projecten rond dienstenbestekken. Via dienstenbestekken worden ecologische herstelprojecten aan waterlopen (bv. hermeandering, oplossen vismigratieknelpunt) zo concreet mogelijk voorbereid door te onderzoeken op welke wijze een project het best kan uitgevoerd worden. In 2025 lopen er dienstenbestekken in de bekkens van IJzer, Brugse Polders, Leie, Beneden-Schelde, Dijle-Zenne en het Netebekken. We vullen diverse Europese en integratie projecten/GTO's in. Daarnaast is er grensoverschrijdend overleg en voorzien we het maatregelenprogramma.

3.6.4 Coördinatie waterplannen

In 2025 zet de VMM sterk in op de opvolging van lopende subsidiedossiers:

- **Opvolging subsidiedossiers Proeftuinen Droogte:** We monitoren de uitvoering van de projecten rond waterhergebruik die tussen 2019 en 2022 werden goedgekeurd. De voortgang en leerpunten delen we via onze website en webinars om kennisuitwisseling te bevorderen.
- **Opvolging subsidiedossiers Levend Water:** We volgen de hydromorfologische verbeteringsprojecten op die in 2023-2024 werden toegekend. Bevindingen en resultaten worden gedeeld met betrokken partijen en extern gecommuniceerd.

3.7 Klimaatadaptatie

De VMM zet zich in voor een klimaatbestendig Vlaanderen. Via financiële ondersteuning, partnerschappen en kennisdeling helpen wij doelgroepen om zich aan te passen aan klimaatverandering. Daarnaast voeren we, binnen onze expertise en bevoegdheden, i.s.m. het departement Omgeving het Vlaams Adaptatieplan (VAP) mee uit.

3.7.1 Coördinatie en subsidies

We coördineren en optimaliseren de droogtewerking in Vlaanderen. Dit omvat het opvolgen van de droogtetoestand, het stroomlijnen van de interne VMM-werking rond droogte en het bijdragen aan overlegstructuren binnen de CIW. We evalueren droogteperiodes en sturen het reactieve droogtebeleid bij, onder andere via het draaiboek coördinatie waterschaarste en het afwegingskader voor prioritair watergebruik.

Daarnaast beheren we de subsidieoproep Circulair Water 2023. Elf investeringsprojecten werden geselecteerd en we bewaken de voortgang via halfjaarlijkse bevestigingen. We volgen de uitvoering op, coördineren de uitbetaling van voorschotten en zorgen ervoor dat alle projecten uiterlijk in 2030 zijn afgerond. Dit proces wordt afgestemd met de Proeftuinen Droogte.

In 2025 richten we ons op projecten die Vlaanderen weerbaarder maken tegen klimaatverandering:

- **Doelstellingen Waterzekerheid Vlaanderen:** We stellen strategische en operationele doelstellingen op voor waterveiligheid en waterbeschikbaarheid. Dit gebeurt op een gebiedsspecifieke manier, zodat Vlaanderen beter gewapend is tegen waterschaarste en overstromingen.
- **Green Deal Klimaatbestendige Omgeving:** Dit project mobiliseert een breed netwerk van overheden en private partners om onze omgeving aan te passen aan klimaatverandering. We focussen op biodiversiteit, welzijn en duurzame infrastructuur.
- **Klimaatindicatoren:** We ontwikkelen een efficiënt monitoringsysteem om de doelafstand en indicatoren rond klimaatadaptatie op Vlaams en lokaal niveau op te volgen. Dit systeem helpt te bepalen of de geplande maatregelen zijn uitgevoerd en effectief bijdragen aan een weerbaarder Vlaanderen. Het geeft inzicht in de effectiviteit van het beleid en helpt de focus te leggen op de belangrijkste knelpuntgebieden.

3.7.2 Dienstverlening naar lokale besturen

Via het Dienstencentrum ondersteunen we lokale besturen en andere stakeholders op het vlak van klimaatadaptatie en (datagedreven) dienstverlening.

Op vraag bieden we advies en coachende ondersteuning aan gemeenten die werken aan een klimaatbestendige leefomgeving. We volgen relevante projecten, initiatieven en trajecten op om op de hoogte te blijven van regionale ontwikkelingen en onze expertise rond klimaatadaptatie te kunnen inbrengen. We willen zo jaarlijks 60 lokale besturen ondersteunen.

We werken actief aan de opmaak van modellen en simulaties voor klimaatprojecties. We volgen de internationale evoluties rond klimaatscenario's op en nemen deel aan het CORDEX.be II-traject om bij te dragen aan de ontwikkeling van nieuwe klimaatscenario's voor België en Vlaanderen. Daarnaast monitoren we projecten met een nauwe link naar klimaatadaptatie, zoals het DISCO-project, het REWILD-project en de Atlas GroenBlauweOplossingen, om wetenschappelijke inzichten en praktijkgerichte toepassingen te bundelen en breed inzetbare kennis te genereren.

We zetten sterk in op digitale dienstverlening om klimaatadaptatie beter te ondersteunen. We voeren data-analyses uit om inzichten uit de Klimaatadaptatietools te integreren in beleidsprocessen op zowel Vlaams als lokaal niveau. Daarnaast ontsluiten we data uit het Klimaatadaptatieportaal op een toegankelijke manier, zodat lokale besturen vanuit een gestandaardiseerde onderbouwing gericht advies ontvangen. We participeren actief in IT-projecten om de verspreiding en het gebruik van klimaatadaptatiedata op andere platformen te vergemakkelijken en maatwerk in de dienstverlening mogelijk te maken. Waar relevant, stellen we klimaatadaptatiedata op vraag ter beschikking van derden. Tot slot spelen we via diverse communicatiekanalen, zoals webinars, nieuwsberichten en presentaties, in op de kennisnoden van stakeholders, met een bijzondere focus op lokale besturen en hun dienstverleners.

Hierrond plannen we in 2025 enkele projecten. Het project KA-tools richt zich op het verder ontwikkelen van de IMPACT-, PLAN- en PROJECTTOOL met nieuwe functionaliteiten en uitgebreide datasets over hitte-stress, droogte en wateroverlast. Het project Impact KA op waterkwaliteit onderzoekt de effecten van klimaatverandering op de kwaliteit van oppervlaktewater en de mogelijkheid om deze effecten door te rekenen met bestaande VMM-modellen. Impact KA op luchtkwaliteit richt zich op het fijnmazig modelleren van de impact van klimaatverandering op de luchtkwaliteit in Vlaanderen tot 2050. In het DISCO-project geven we opvolging aan de door VMM toegewezen use-cases binnen dit Interreg-project, waarbij bestaande processen en projecten verder worden uitgebouwd.

3.8 Samenwerking en partners

3.8.1 Belanghebbendenmanagement

Via het belanghebbendenmanagement wil de VMM de samenwerking met zowel interne als externe partners versterken. We evalueren onze dienstencatalogus en sturen bij zodat deze in overeenstemming is met de actuele reguliere werking van de VMM.

Via de BHM-community, samengesteld uit antennes, zorgen we ervoor dat informatie doorstroomt van en naar verschillende kernen. Zo neemt de VMM een hefboomfunctie op in het realiseren van gezamenlijke doelen met partners. Het Dienstencentrum staat in voor de ondersteuning in het opmaken en vernieuwen van samenwerkingsovereenkomsten. We stroomlijnen interne en externe aanvragen voor meetcampagnes via de procedure "projectmatig meten". In overlegstructuren met aangewezen strategische partners neemt het Dienstencentrum een leidende rol op.

Binnen dit kader zijn er verschillende projecten in 2025 die bijdragen aan het belanghebbendenmanagement. Het project *Versterking samenwerking met lokale besturen en andere strategische partners* richt zich op een gecoördineerde roadshow vanuit het beleidsdomein Omgeving, waarmee lokale besturen geïnformeerd en geactiveerd worden rond VMM-relevante thema's. Dit project vormt de basis voor een verder versterkte samenwerking met andere VO-entiteiten, voornamelijk door het opzetten van een BHM-netwerk. Het project *Doorontwikkeling van de Vlaamse Water Data Space (VWDS)* richt zich op de verdere uitbouw van de VWDS, in samenwerking met het CIW-platform data en digitalisering. Het *Data X-project* heeft als doel een organisatiebrede afstemming voor datagedreven externe dienstverlening binnen VMM te realiseren. Daarnaast is er het traject *Metten van de impact van industrie op water en lucht*, dat zich richt op het evalueren van de impactmetingen van industriële

activiteiten op water- en luchtkwaliteit, en het formuleren van aanbevelingen voor verbeterde monitoring en rapportage.

3.8.2 Internationale samenwerking

De VMM zoekt, samen met onze collega's, naar manieren om de reguliere middelen uit te breiden, zowel voor water, lucht als klimaatadaptatie. Dit doen we niet alleen vanuit de beschikbare financiële middelen, maar ook via externe middelen, zoals Europese projectoproepen. Deze projecten steunen vaak op samenwerking met partners, zowel in het buitenland als over de taalgrens heen. Daarom blijven we alert voor mogelijke projectoproepen en begeleiden we onze collega's bij het indienen van aanvragen. Vaak nemen wij hierin de leiding. We kunnen rekenen op ons uitgebreide netwerk, vooral voor Europese projecten.

Tijdens de uitvoering en oplevering van deze projecten bieden we ondersteuning aan onze interne collega's. We nemen de administratieve taken op ons, zorgen voor de budgetopmaak en financiële rapportage voor de VMM, en organiseren evenementen, onder andere.

In 2025 gaat het om de volgende projecten, met een totaalbedrag van iets meer dan € 21 miljoen:

- 4 Horizon Europe projecten
- 1 Interreg France Wallonië Vlaanderen project
- 6 Interreg North Sea projecten
- 4 Interreg North West projecten
- 4 Interreg Vlaanderen-Nederland projecten
- 6 LIFE projecten

In vier van deze projecten heeft de VMM de leiding:

- Clancy (Interreg North Sea)
- WeerbaarDommelland (Interreg Vlaanderen-Nederland)
- LIFE Belini
- LIFE CityTRAQ

Daarnaast willen we in 2025 de volgende projecten indienen:

- FWVL PROVALY (stap 2)
- NWE MUDCAP (stap 2)
- LIFE BlueXL (nieuw)
- Horizon Urban Pivot (nieuw)
- Horizon PARITY City (nieuw)

De meeste projecten bevinden zich op Europees niveau. Voor het eerst begeleidt ons team ook twee EFRO-projecten.

3.9 Waterregulator

De mogelijkheden binnen de Waterregulator voor 2025 hangen grotendeels af van de aanwerving van nieuwe medewerkers. Als geschikte profielen worden gevonden en zij tot eind 2025 aan boord blijven, kunnen we enkele gerichte acties ondernemen.

We voeren onderzoek en adviesopdrachten uit met externe ondersteuning. Beslissingen over tariefplannen beperken we tot een looptijd van één jaar. Door het gebrek aan medewerkers en de overdracht van de WaterRegulator naar de Vlaamse Nutsregulator per 1 januari 2026 nemen we geen verantwoordelijkheid

op voor een zesjarig tariefpad. Tegelijkertijd blijft de mogelijkheid bestaan dat nieuwe tariefplannen van andere waterbedrijven beoordeling vereisen.

We zetten acties op om een correcte opvolgrapportering te verzekeren, al heeft een diepgaande analyse vooral waarde voor de instantie die na 2025 de rol van WaterRegulator overneemt. Daarnaast leggen we de tarieven vast die op 1 januari 2026 ingaan en communiceren die helder via de website.

3.10 CIW

De VMM neemt het voorzitterschap en secretariaat van de CIW op zich en zorgt voor de ondersteuning van overleg binnen de CIW-commissie, de strategische stuurgroep water, de projectwerking, de waterplatformen, de klankbordgroep met strategische adviesraden en de Droogtecommissie. De ambitie is om de CIW verder uit te bouwen tot een brede kennis- en netwerkorganisatie op het gebied van water. Dit gebeurt onder andere via platformwerking, waar alle betrokken partijen binnen het waterlandschap samenwerken rond zes waterthema's. Door deze samenwerkingen te versterken, een innovatieve omgeving te creëren waarin leren en experimenteren centraal staan en de communicatie over voortgang en resultaten te intensiveren, zetten we verdere stappen in deze evolutie.

Een van de belangrijkste dossiers in 2025 is de voorbereiding van de stroomgebiedbeheerplannen 2028-2033. Dit omvat de uitwerking van waterdoelen, de samenstelling van gedragen en impactvolle actieprogramma's, diverse informatica- en digitaliseringsprojecten, communicatie en participatie. Tegelijkertijd volgen we de voortgang van de stroomgebiedbeheerplannen 2022-2027 op via een gestructureerd programmamanagement. De bekkenwerking en de gebiedsgerichte werking spelen een sleutelrol in de uitvoering van deze plannen op het terrein. Ook hier neemt het CIW-secretariaat een ondersteunende en coördinerende rol op om de realisatie te versnellen en te versterken.

Daarnaast voorziet het CIW-werkprogramma in diverse initiatieven om het beleidsinstrumentarium voor water verder te optimaliseren. Het CIW-secretariaat bewaakt de samenhang tussen deze initiatieven en biedt inhoudelijke en procesmatige ondersteuning. De uitvoering wordt opgevolgd via het beschikbaar stellen van het CIW-werkprogramma, het tijdig organiseren van de bijeenkomsten van de CIW-commissie en de beschikbaarheid van het Wateruitvoeringsprogramma.

Om de samenwerking binnen de CIW te versterken, ondersteunen en faciliteren we het overleg binnen de commissie, de SSW-vergaderingen en de Droogtecommissie. Ook de integratie van waterdoelen in andere beleidsprocessen krijgt hierbij aandacht. De verdere uitrol van de CIW als toonaangevende kennis- en netwerkorganisatie loopt door tot 2029. De uitvoering van het CIW-werkprogramma 2025 wordt gecoördineerd en gemonitord. Binnen het programmamanagement van de stroomgebiedbeheerplannen 2022-2027 zorgen we jaarlijks voor een voortgangsrapport en bewaken we de relatie met andere processen binnen de VMM en andere betrokken diensten.

We coördineren en ondersteunen de bekkenwerking en gebiedsgerichte werking voor water via het overleg bestuurlijke samenwerking (OBS) en de overlegmomenten met provinciegouverneurs. Daarnaast bereiden we het strategische project Blue Deal 2.0 voor door een ontwerpnota op te stellen en werken we aan de opmaak van het ontwerp-SGBP4 tegen medio 2026, met een openbaar onderzoek over het tijdsschema, werkprogramma en de waterbeheerkwesties van februari tot juli 2025.

3.11 Digitale applicaties beheren en ontwikkelen

3.11.1 Veilige digitale werkplek en bedrijfsoplossingen

De VMM richt zich op het uitbouwen en versterken van een veilige, stabiele en schaalbare digitale werkomgeving die optimaal aansluit bij de noden van medewerkers en strategische doelen. Alle medewerkers krijgen toegang tot een beveiligde digitale werkplek met de juiste tools en applicaties binnen afgesproken service levels.

We implementeren en onderhouden efficiënte en veilige digitale bedrijfsoplossingen voor het verzamelen, beheren en ontsluiten van data en informatie. De focus ligt op het ondersteunen van interne processen en

het ontwikkelen van aanvullende dashboards, API's en services om gegevens breed toegankelijk te maken. We willen dit efficiënt, kwaliteitsvol en veilig doen. De I&T-architectuur speelt hierin een rol.

We beheren onze cloud-infrastructuur door schaalbare, flexibele en betrouwbare cloud-omgevingen op te zetten. We beheren daarnaast ook de faciliteiten van ons datacenter via onderhoudscontracten. We garanderen continuïteit voor de VMM via deze veilige en stabiele infrastructuur.

In 2025 zetten we deze reguliere werking verder, met daarnaast enkele projecten (zie verder).

3.11.2 I&T-governance en -strategie

We sturen de IT-strategie en -governance door lopende programma's en initiatieven af te stemmen op de strategische doelstellingen van de VMM. We faciliteren dit via I&T-portfoliomanagement en contract management waarin we onze producten en diensten beheren.

Innovatie speelt een sleutelrol: jaarlijks wordt minstens één nieuwe technologie onderzocht en, indien relevant, geïmplementeerd om bedrijfsprocessen verder te verbeteren. We denken daarbij in eerste instantie aan AI. Het Investeringscomité Digitalisering keurt de onderzochte innovatieve technologieën goed op basis van projectvoorstellen.

Binnen samenwerkingsverbanden leveren we een actieve bijdrage met kennisdeling, technologische ondersteuning en implementaties van bedrijfsoplossingen.

In 2025 zetten we meerdere projecten op:

- **Dataplatform:** Transformatie van data naar moderne cloudtechnologie met IoT-omgeving en data-gedreven rapportering via dashboards, API's en Linked Open Data.
- **Onderhoudscontract Datacenter:** Uitwerken en publiceren van een nieuw onderhoudscontract voor de komende 10 jaar, gericht op managed services en ontzorging.
- **AzureVMware:** Migratie van on-premise infrastructuur naar Azure cloud om flexibiliteit en schaalbaarheid te vergroten en AI-gebruik te faciliteren.
- **ITSM-tool:** Vervanging van de End-of-Life Cherwell tool met een centrale servicedesk voor incident-, asset- en verandermanagement.
- **I&T governance:** Intern project voor evaluatie en optimalisatie van productwerking, prioritering en agile aanpak binnen de ICDIG-structuur.
- **Technologiewatch via Gartner:** Opzetten van een proces voor het onderzoeken van nieuwe I&T-technologieën via het Gartner-contract.
- **Migratie Cognos naar Power BI:** Analyse en begeleiding voor de vervanging van Cognos-rapporten door Power BI, gericht op data engineering en competentieontwikkeling.

3.12 Ondersteunende diensten

3.12.1 Facility

We beheren de fysieke en logistieke processen efficiënt om een soepele werking te waarborgen. Dit omvat onder andere het verzekeren van een fysiek onthaal in de hoofdzetel Aalst en het bieden van telefonische permanentie voor algemene vragen via het centrale VMM-nummer. Daarnaast beheren we het verzendproces van inkomende en uitgaande post in het hoofdbestuur en ondersteunen we andere vestigingen. We beheren het voertuigenpark efficiënt, en bieden logistieke en facilitaire ondersteuning, inclusief het aankopen van materialen binnen het kader van facilitair beheer. Verder fungeren we als overkoepelend aanspreekpunt voor Het Facilitair Bedrijf en de buitendiensten, evenals het lokaal aanspreekpunt voor de hoofdzetel in Aalst.

In 2025 plannen we verschillende projecten die bijdragen aan de optimalisatie en digitalisering van onze facilitaire processen. Het project Uitrol DigiPost naar VMM-kantoorlocaties beoogt de maximale digitalisering van inkomende post voor alle kantoorlocaties van de VMM, waarmee we de efficiëntie van postverwerking aanzienlijk verbeteren. Het project Uitrol digitale werkplek richt zich op de herinrichting van werkplekken in de kernen van Aalst en het opstellen van een afsprakenkader voor het gebruik van werkplekken in het kader van hybride werken, wat de flexibiliteit en efficiëntie van onze werkprocessen

versterkt. In het project Bijdrage tot uitrol project toegangscontrole leveren we logistieke ondersteuning en nemen we de rol van 'Lokaal Beheerder profielen en toegangsbeheer' op ons, wat bijdraagt aan de informatieveiligheid binnen de organisatie. Daarnaast leveren we een bijdrage aan het project JAP Preventie en Bescherming op het Werk, waarbij de interne noodprocedure op vestigingen wordt geactualiseerd, ter bevordering van het welzijn en de veiligheid op de werkvloer.

3.12.2 Financiën

We stellen de initiële begroting, begrotingsaanpassingen en kredietherverdelingen op, waarbij we de behoeften van de VMM vertalen en de begrotingsinstructies volgen. We voeren een geautomatiseerde economische, analytische en begrotingsboekhouding en zorgen ervoor dat we voldoen aan alle wettelijke fiscale verplichtingen. We stellen de jaarrekening inclusief uitvoeringsrekening van de begroting op met toelichting en dit in samenwerking met het Dienstencentrum Boekhouding (DCB); daarnaast leveren we op vraag diverse financiële en budgettaire rapporten.

We werken in 2025 aan verschillende optimalisatieprojecten om onze financiële processen verder te verbeteren. De focus ligt op de actualisatie van de inventaris van historische vaste activa in overleg met de beheerders, de aanvulling van de inventaris van gronden met oppervlaktes en CaPaKeys, de invoering van een unieke werkencode voor investeringen van Beheer en Investerings Waterlopen, de opname van de investeringen gefinancierd via het Minafonds in de VMM-balans en inventaris, en de opmaak en actualisatie van een bedrijfsmiddelentabel in kader van de btw-verplichting.

3.12.3 Juridische ondersteuning

We stellen de regelgevingsagenda op en adviseren juridisch bij de uitvoering van de decretale taken en zorgen voor een tijdige en correcte afhandeling van juridische vraagstukken. Als klachtenmanager volgen we klachten op. Tevens zorgen we voor de opvolging van rechtsgedingen en verzekeringsdossiers. Dit alles binnen de afgesproken termijn zodat de VMM snel en efficiënt kan blijven functioneren.

We werken in 2025 aan diverse regelgevingsprojecten, zoals vastgelegd in de regelgevingsagenda, en leggen de link met de projecten die door andere diensten van de VMM worden uitgevoerd.

3.12.4 HR

We zorgen voor de opmaak van de weddebudgettering per kwartaal en voeren de interne wervings- en selectieprocedures uit, extern volgen we enkel op. Daarnaast volgen we de planning en evaluatie van het personeel op en begeleiden deze waar nodig. We stimuleren leren en ontwikkelen, inclusief leiderschapontwikkeling, en volgen de welzijnsplannen op, waarbij we ook de resultaten van de personeelspeiling aanpassen waar nodig. We stellen en volgen het diversiteitsplan op en begeleiden veranderingen binnen de organisatie. Ook bieden we begeleiding en advies aan individuele personeelsleden en ondersteunen we het sociaal overleg, met een focus op het EOC.

We werken in 2025 aan verschillende projecten om de organisatie te ondersteunen in haar personeelsbeheer. Het personeelsplan 2025-2029 stellen we organisatiebreed op, gebaseerd op de doelstellingen uit het meerjarenondernemingsplan (MJOP) en de uitvoering van de reguliere processen. We werken het waarderingsbeleid verder uit en implementeren het waarderingskader voor salarisbeslissingen in het nieuwe loonhuis binnen de VMM. Daarnaast finaliseren en evalueren we het kader voor interne mobiliteit en zorgen we voor de uitrol van het beleid. Het onthaal- en uitstroombesleid wordt verder uitgewerkt, inclusief de opvolging in het eerste jaar en de richtlijnen voor uitstroom.

We werken ook aan een integriteitsbeleid, gebaseerd op de integriteitsscreening, en starten met de uitvoering van de eerste acties. Het arbeidsreglement wordt geactualiseerd en aangepast aan de vernieuwingen uit Expeditie Talent, samen met het kader voor hybride werken, dat we in overleg met het EOC afstemmen. We zetten stappen in het evolueren naar een wendbare organisatie, door een actieplan op te stellen binnen het programma Ondernemerschap en de eerste stappen te zetten in de uitvoering.

Verder analyseren we de resultaten van de Personeelspeiling 2024 en vertalen we deze naar actieplannen en welzijnsmaatregelen.

Voor de ondersteuning van transitie, conform de principe van transitie management, focussen we ons in 2025 op de transitie die gepaard gaat met de opbouw SGBP4.

3.12.5 Communicatie

De communicatie binnen de VMM omvat een breed scala aan taken, van strategische ondersteuning en advies aan interne diensten tot de uitvoering van externe en interne communicatiestrategieën. We bieden communicatieadvies en -ondersteuning aan de kernen en diensten, verzorgen de algemene communicatieplanning, en stellen maandelijkse externe nieuwsbrieven en wekelijkse interne personeelsmails samen. Daarnaast zorgen we voor de voorbereiding en opmaak van het maandelijkse toestandrapport voor grondwater en waterlopen, en een dagelijks persoverzicht.

We beheren en creëren de inhoud voor de VMM-websites en sociale mediakanalen, en zorgen voor de opmaak en verzending van direct mailings voor events, bevestigingen, informatie en campagnes. We ondersteunen en faciliteren webinars en fysieke events, en creëren en produceren infostands voor evenementen zoals de Vlariodag, VVSG-trefdag, en VVOG-awards. Fotografie, videografie en de eindredactie van publicaties behoren eveneens tot onze taken, evenals de ondersteuning van communicatie voor CIW, Blue Deal, Green Deal, en verschillende lokale en Europese projecten.

Verder beheren we communicatiepartnerschappen zoals Publieke Ruimte en 'Waardanwel?', en bieden we communicatie- en marketingondersteuning voor VMM-diensten en producten. We zijn ook verantwoordelijk voor de communicatie in het kader van belanghebbendenmanagement, perscommunicatie, en het beheer van het Infoloket, inclusief het registreren en opvolgen van vragen en antwoorden. Hier gebruiken we VMM-scripts, het intranet en de interne kalender, en de mailbox communicatie@vmm.be. We zorgen voor de interne kerst- en nieuwjaarscommunicatie en volgen specifieke projecten, zoals Heerlijk Helder, op.

In 2025 werken we aan verschillende projecten. De Roadshow voor lokale besturen heeft als doel de dienstverlening vanuit het beleidsdomein Omgeving voor te stellen aan de lokale besturen, in samenwerking met acht andere VO-entiteiten. De Week van het Water verhoogt het waterbewustzijn bij onze doelgroepen, met een focus op het brede publiek, en wordt uitgevoerd in samenwerking met diverse partnerorganisaties. Het vervolgtraject voor de vernieuwing van de website richt zich op het verder verbeteren van de gebruikerservaring, met nadruk op datavisualisatie. Tot slot actualiseren we de VMM-communicatiestrategie voor de periode 2026-2030 om te blijven aansluiten bij de evoluerende communicatiedoelen van de organisatie.

3.12.6 Data-, informatie- en kennisbeheer

Informatiemanagement

Informatiemanagement richt zich op het organiseren, opslaan en onderhouden van informatiebronnen zodat deze altijd toegankelijk en bruikbaar zijn. Het Bestuursdecreet welke regelgeving met betrekking tot informatiebeheer omvat, is hierbij de leidraad. We ontwikkelen en implementeren beleid en procedures voor informatiebeheer en classificatie, waaronder Open Data. Daarnaast analyseren we gegevens om series in het serieregister op te stellen, wat helpt bij het bepalen welke dossiers bewaard of vernietigd moeten worden. Het beheer van bestuursdocumenten gedurende hun hele levenscyclus is een essentieel onderdeel. We richten digitale en analoge werkruimten in, zoals DMS, MS Teams en e-depot, en coördineren opruimacties om verouderde informatie te verwijderen.

Kennismanagement

Kennismanagement speelt een centrale rol in het overdragen en behouden van kennis, onder andere bij in- en uitstroom van medewerkers. We organiseren kennisdeling via communities, beheren het Kennisnet en de "wie-doet-wat"-structuur en benutten artificiële intelligentie om kennis te verruimen. Daarnaast bieden we opleidingen, handleidingen en e-learnings aan en zoeken we continu naar best practices om kennisdeling te verbeteren. Ook beheren we het Milieukenniscentrum door documentatie-assets zoals NBN-normen, boeken en tijdschriften te beheren.

Datamanagement

Op het gebied van datamanagement bouwen we aan een systeem dat datacommunities en governance omvat, waarbij rollen en verantwoordelijkheden helder worden gedefinieerd en afsprakenkaders worden opgesteld. Data wordt ook opgenomen als series in het serieregister om consistent beheer te waarborgen.

Voor 2025 richten we ons op diverse projecten. Zo ondersteunen we de vernieuwing van onze website door ontbrekende componenten verder uit te bouwen. We implementeren een e-depot in samenwerking met het Facilitair Bedrijf om te voldoen aan het Bestuursdecreet. Daarnaast ondersteunen we de digitalisering van analoge post via het Digipost-project en optimaliseren we het DMS door verbeteringen aan te brengen op het gebied van zoekfunctionaliteit, digitaal ondertekenen en informatieveiligheid. Tot slot starten we met het uitwerken van een nieuw programma voor datamanagement en vernieuwen we verouderde CMS-componenten om aan informatieveiligheidseisen te blijven voldoen. Deze projecten dragen bij aan de optimalisatie van onze informatiehuishouding en het realiseren van beleidsdoelstellingen.

3.12.7 Kwaliteitszorg

De VMM heeft kwaliteitszorgverantwoordelijken voor water- en luchtmonitoring. De kern Monitoring Waterkwaliteit en de kern Lucht hebben hun eigen kwaliteitszorgverantwoordelijken. Zij onderhouden en volgen de ISO-norm 17025 op. De VMM behaalde in 2024 een ISO 27001-certificaat voor de faciliteiten van het datacenter, ook daar volgen we via kwaliteitszorg deze normen op. In 2025 werken we verder om deze en andere normen actueel te houden.

3.12.8 Interne milieuzorg

We nemen een voortrekkersrol in milieuzorg en beperken de impact van onze werking op het milieu. We zorgen ervoor dat onze interne milieuzorg up-to-date blijft door het jaarlijks opstellen en uitvoeren van het Jaaractieplan Interne Milieuzorg (JAP IMZ) en het actueel houden van de EMAS-registratie. Daarnaast stellen we jaarlijks een milieuverklaring en directiebeoordeling op als voorbereiding op de externe audit en zetten we concrete acties uit via het EMAS-actieplan. Zo garanderen we dat de VMM EMAS- en ISO14001-gecertificeerd blijft voor haar 16 vestigingen.

In 2025 zetten we sterk in op de integratie van duurzaamheid in al onze processen. We bereiden ons voor op de Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD) en nemen onze voorbeeldrol als duurzame organisatie op. In tegenstelling tot EMAS, die vrijwillig is, wordt CSRD een verplichting voor bedrijven. Deze richtlijn biedt ons de kans om duurzaamheid structureel te verankeren in onze werking en andere organisaties te inspireren.

3.12.9 Organisatieondersteuning

We zorgen voor een efficiënte opvolging en voorbereiding van het directieorgaan door nota's voor te bereiden, verslagen op te maken en acties op te volgen. Wekelijks organiseren we een kennisdelingsmoment om informatie breed te delen. Strategische programma's en projecten binnen het meerjarenondernemingsplan (MJOP) volgen we nauwgezet op via periodieke rapportering aan de directieraad en gerichte besprekingen met betrokkenen.

De interactie met het kabinet verloopt gestructureerd. We bereiden de kabinetsoverleggen Lucht en Water voor en volgen alle acties op. Ook de managementraden organiseren en modereren we, met nadien een duidelijke communicatie over de gemaakte afspraken. Risicomanagement krijgt een centrale plaats. We identificeren en beheersen strategische risico's en koppelen die aan operationele risico's. Via het ankerpunt voor Audit Vlaanderen zorgen we voor een vlotte opvolging van audits en beleidsrapporten.

Verandering begeleiden we via de change-werkgroep, waarbij we verandertrajecten ondersteunen en medewerkers informeren. We brengen betrokkenen samen rond strategische thema's om tot gedragen standpunten te komen. Bottom-up innovatie stimuleren we via de Bedenkers, een jaarlijks traject met medewerkers.

We updaten het plan rond bedrijfscontinuïteit (BCM-plan) om voorbereid te zijn op incidenten en crisissen. Communicatie over de VMM-strategie krijgt extra aandacht tijdens de Wintertoer, Zomertoer en de personeelsevents. Daarnaast onderhouden we een gestructureerde interactie met het managementcomité.

We starten in 2025 projecten zoals de vernieuwing van onze managementraad, waarbij we organisatiebrede thema's sterker integreren en inzetten op leiderschapontwikkeling. We werken aan de koppeling tussen risicomanagement, project- en procesmanagement om een geïntegreerd managementsysteem te realiseren. Daarnaast ontwikkelen we een governance-structuur voor het JOP en MJOP, waarin programma's en projecten helder gedefinieerd en opgevolgd worden.

4 Horizontale ontwikkelingsdoelstellingen

4.1 Aanbevelingen Audit Vlaanderen

De burger verwacht een efficiënte en effectieve overheid. De VMM optimaliseert de werking van haar organisatie verder. Hierbij wordt rekening gehouden met de standaarden die binnen de Vlaamse overheid voorop worden gesteld en met de aanbevelingen die door Audit Vlaanderen geformuleerd worden.

4.1.1 De VMM bestendigt de maturiteit van de organisatie

De VMM bestendigt, binnen de context van de beschikbare middelen, de behaalde maturiteit en verhoogt deze waar nodig en mogelijk. Het traject dat de VMM daarvoor doorloopt bestaat uit stappen die gezet worden binnen de verschillende thema's die deel uit maken van de leidraad Organisatiebeheersing van de Vlaamse Overheid. Hierbij gaan we zoveel mogelijk uit van het principe plan – do – check –act.

Ook bij de verschillende projecten wordt rekening gehouden met de aspecten die in de verschillende thema's aan bod komen.

Specifieke aandacht zal in 2025 gaan naar de implementatie van de aanbevelingen uit de Audit Kwaliteitsbewaking Drinkwater en de organisatie van het Dienstencentrum.

4.1.2 De VMM werkt volgens de thema's van de leidraad Organisatiebeheersing

4.1.2.1 Doelstellingen-, proces- en risicomanagement

VMM investeert in een participatief en transparant beheer van haar doelstellingen. Ze vertaalt haar lange termijn operationele doelstellingen naar ondersteunende organisatienoden (o.a. governance, prioritering middelen, projectbeheer,...) en de uitbouw hiervan.

De VMM maakt werk van de verdere afstemming rond de opzet van het proceshuis waarin we VMM outputs beheren en relevante organisatie informatie koppelen aan deze outputs. Vanuit aangereikte informatie uit het proceshuis detecteren we opdrachten voor procesoptimalisatie met het oog op effect- en efficiëntieverhoging, in 2025 staan zo enkele analyses gepland. Dankzij de verankering van ondersteuning bij procesmodellering, -analyse en -optimalisatie in onze dagelijkse werking pakken we deze procesoptimalisaties gestructureerd en gedocumenteerd aan.

VMM bestendigt haar werkzaamheden m.b.t. kwaliteitszorgsystemen voor bepaalde processen. Zij investeert in de coördinatie en het uniformiseren van de overkoepelende taken (opzet en onderhoud) van bestaande kwaliteitsmanagementsystemen binnen VMM, i.h.k.v. een effectieve en efficiënte aanpak hiervan. Op deze manier willen we uniformiteit en samenwerking verhogen met als beoogd resultaat een verlaagde werklust bij de medewerkers.

In het kader van risicomanagement verfijnt de VMM haar risicomanagementproces en de ondersteuning hierbij (kennispagina risicomanagement). Naast het beheer van haar strategische risico's, groeit ze verder in beheer van risico's op (productie-)procesniveau en bereidt ze de update van haar BCM-opzet voor.

4.1.2.2 HRM

Bij het vastleggen van het gevoerde HRM-beleid wordt rekening gehouden met de managementcode van de Vlaamse Overheid. VMM zet verder in op een duurzaam personeelsbeleid. Er wordt gefocust op initiatieven en projecten die duurzame inzetbaarheid stimuleren en een impact hebben op prestaties, persoonlijke ontwikkeling, motivatie, betrokkenheid, interne samenwerking en welzijn van het personeel. Als de belangrijkste hefboomen hiervoor zien we leiderschap, een passend personeelsplan, faciliteren van personeelsmobiliteit, duurzame loopbanen, ontwikkeling (nieuwe leerstrategie), welzijn en gezondheid.

4.1.2.3 Organisatiecultuur

De VMM investeert in het concretiseren van haar DNA om de visie VMM 2030 uit te dragen. Via haar intern participatiebeleid en changemanagement verhoogt ze de personeelsbetrokkenheid en draagvlak bij noodzakelijke veranderinitiatieven. In 2025 is ‘wendbaarheid’ gekozen als jaarthema. Wendbaarheid is een van de centrale waarden van de Vlaamse Overheid

4.1.2.4 Financieel management

Zoals voorgaande jaren integreert de VMM de opgelegde besparing in de financiële cyclus van de VMM. Er wordt daarbij blijvend werk gemaakt van een optimaal beheer van noodzakelijke opvolgingsinstrumenten. Sinds 1 januari 2023 is de VMM ingekanteld in het centrale boekhoudsysteem Orafin van de Vlaamse overheid. In 2025 zal verder ingezet worden op de integratie en optimalisatie van de VMM-processen afgestemd op de dienstverlening van het Dienstencentrum Boekhouding.

De VMM blijft een leidende rol opnemen op het vlak van e-invoicing en kwaliteitsvol beheer van haar overheidsopdrachten.

4.1.2.5 Belanghebbendenmanagement

De VMM stemt haar werking af op de maatschappelijke noden en werkt hiervoor actief samen met belanghebbenden. Op basis van inzichten verkregen uit eerdere casestudies wordt haar strategie verder verfijnd en verankerd. In functie van het verkiezingsjaar 2024 zal het belanghebbendenmanagement van de VMM zich in 2025 vooral toespitsen op het oplossingsgericht voeren van het Vlaams Regeerakkoord en het bestendigen van lokale engagementen, waarbij ook de noden bij de lokale besturen zullen worden gecapteerd.

4.1.2.6 Monitoring

De VMM zal indicatoren uitwerken, opvolgen en waar nodig haar werking hierop bijsturen. Een expliciete koppeling tussen doelstellingen- projecten en processen zorgt voor meer transparantie en beheerste opvolging.

4.1.2.7 Organisatiestructuur

In 2025 zetten we blijvend in op het verbeteren van organisatiestructuur ondersteunende elementen zoals projectmanagement en de interne governance.

4.1.2.8 Informatie en communicatie

Ook voor het thema informatie en communicatie wordt het gevoerde beleid bestendigd en waar mogelijk de efficiëntie verhoogd.

VMM geeft verdere uitvoering aan haar communicatiestrategie 2021-2025 waarbij de focus ligt op gebiedsgerichte werking, klimaatadaptatie en digitale communicatie. De opmaak van de volgende communicatiestrategie loopt.

Er wordt werk gemaakt van de verdere uitvoering van de informatiebeheersplannen. Daarom is het essentieel dat de gegevens worden gestandaardiseerd en gedocumenteerd in een data- en informatiearchitectuur. Open data en maximale gegevensdeling blijven ook hier de rode draad. Tevens voert zij het meerjareninformatieveiligheidsplan uit.

4.1.2.9 Facility management

Met ingang van 1 januari 2024 wordt het beheer van de kantoorgebouwen verzekerd door Het Facilitair Bedrijf (HFB). Als enige gebruiker van deze kantoorgebouwen blijft de VMM het eerste aanspreekpunt voor het beheer van deze gebouwen in afwachting van een verhuis naar een VAC. De nodige opvolging en nazorg wordt geboden met het oog op een kwaliteitsvolle dienstverlening door HFB.

Parallel blijft de VMM verder inzetten op duurzaam aankoopbeheer, de vergroening van het wagenpark en het behoud van haar EMAS-registratie.

4.1.2.10 ICT

Inzake ICT zet de VMM in op het informatiseren en automatiseren volgens het programma “Vlaanderen Radicaal Digitaal 2” dat inzet op innovatie en digitale transformatie.

De afstemming op het beleid inzake informatieveiligheid, met oog voor privacy, wordt blijvend opgevolgd en waar mogelijk afgesteld/aangesloten bij de centrale voorzieningen. Andere aandachtspunten zijn data-uitwisseling en interconnectiviteit.

De VMM blijft daarbij inzetten op ICT-architectuur, ICT-veiligheid en “Groene ICT” (bewust omgaan met de CO₂-uitstoot van toestellen en servers), met oog voor innovaties zoals AI.

Waar mogelijk en relevant stemt de VMM haar ICT-beleid af op het beleid van andere Vlaamse overheidsinstellingen, meer specifiek op het centrale beleid en de centrale bouwblokken.

4.1.3 De VMM geeft invulling aan de aanbevelingen van Audit Vlaanderen

Jaarlijks wordt een werkplan Organisatiebeheersing uitgewerkt waarin de opvolging van de uitvoering van de aanbevelingen van Audit Vlaanderen opgenomen worden. De aanbevelingen worden opgevolgd zodat ze binnen een redelijke en afgesproken termijn de status ‘gerealiseerd’ krijgen.

We ondersteunen alle toekomstige auditopdrachten waardoor de Vlaamse Milieumaatschappij is gevat.

4.2 Opvolging personeelsbesparingen

In 2025 werken we aan de actualisering van het personeelsplan . We houden hierbij rekening met de nog uit te werken modaliteiten rond het opstellen van personeelsplannen, die normaliter in het voorjaar 2025 door AgO zullen worden bekend gemaakt.

4.3 Preventieplan

Het Preventieplan 2025 (jaaractieplan) van de VMM bevat in uitvoering van het Globaal Preventieplan 2021-2025 de maatregelen die in 2025 genomen worden ter bevordering van het welzijn en ter preventie van de psychosociale belasting veroorzaakt door het werk. Het Preventieplan 2025 bevat naast de jaarlijkse terugkerende doelstellingen en acties, de volgende prioritaire doelstellingen/acties, specifiek voor 2025:.

1. de evacuatieprocedure afstemmen op de procedure van de Vlaamse overheid;
2. specifieke acties rond ergonomie op touw zetten;
3. opmaken van een draaiboek en van richtlijnen rond epidemie/pandemie;
4. opmaken van een actieplan beeldschermwerk naar aanleiding van de risicoanalyse beeldschermwerk uitgevoerd in 2023;
5. opmaken van een risicoanalyse chemische agentia;
6. opvolgen van de afspraken en taakverdeling op vlak van preventie en bescherming naar aanleiding van de inkanteling bij het Facilitair Bedrijf op 1 januari 2024;
7. actualiseren en toepassen van de procedures rond preventie en bescherming (bv. aankoopprocedure, werkkledij, werken met derden, ...);
8. welzijnsinitiatieven in het kader van psychosociaal welzijn verder uitvoeren;
9. aanpassen van agressiehandboeken en aanbieden van opleidingen;
10. opvolgen en remediëren vaststellingen FOD WASO in verband met welzijn op het werk.

4.4 Diversiteitsplan

De VMM streeft ernaar de diversiteit in de samenleving te weerspiegelen en wil op elk niveau gelijke kansen creëren.

De Vlaamse overheid hanteert momenteel volgende streefcijfers voor de verschillende doelgroepen;

- 40% vrouwen in topkader;
- 40% vrouwen in middenkader;
- 10% voor personen van buitenlandse herkomst;
- 3% personen met een handicap of chronische ziekte.

In 2024 telde de VMM 0% vrouwen in topkader (enkel leidend ambtenaar), 50% vrouwen in middenmanagement (afdelingshoofden) en 50% in lager management. In 2024 telde de VMM 3% personeelsleden met een geregistreerde arbeidshandicap of chronische ziekte, de cijfers van medewerkers van buitenlandse afkomst zijn niet beschikbaar.

De VMM onderneemt op vlak van werving en selectie acties om diverse talenten aan te trekken, en zorgt ook voor een inclusief loopbaanbeleid.

4.5 Energiebesparing

De Vlaamse regering keurde in juni 2020 de langetermijnrenovatiestrategie goed, waarbij een voorbeeldrol is weggelegd voor de centrale Vlaamse overheid. Het patrimonium van de VMM moet klimaatneutraal zijn tegen 2045. De jaarlijkse besparing in primaire energie wordt verhoogd van 2,09% naar 2,5%. Deze meerjarenstrategie moet VMM voor haar eigen gebouwen opnemen in haar ondernemingsplan.

De Vlaamse Regering besliste op 30 september een reeks maatregelen om bijkomend minstens 15% gas en 15% elektriciteit in de periode van 1/8/22 tot en met 31/3/23, ten opzichte van het gemiddelde van de voorbije 5 jaar voor dezelfde periode, te besparen.

Voor VMM betreft dit de 5 kantoorgebouwen in eigen beheer en enkele technische gebouwen. Gezien de beslissing van de Vlaamse regering dat het beheer van alle kantoorgebouwen vanaf 2024 dient te worden overgedragen naar Het Facilitair bedrijf (HFB) wordt voor deze meerjaren-renovatiestrategie 2050 verwezen naar het ondernemingsplan van HFB. Voor de technische gebouwen wordt verwezen naar het programma dat in het kader van SURE 2030 uitgerold wordt.

5 Bijlagen

BIJLAGE 1 – Regelgevingsagenda

BIJLAGE 2 – Communicatie initiatieven

BIJLAGE 3 – Personeelsplan

BIJLAGE 4 – Operationele doelstellingen 2025

BIJLAGE 5 – Jaarrapport 2024

5.1 BIJLAGE 1 – Regelgevingsagenda

5.1.1 Niveau Vlaams parlement

Titel van het lopend initiatief	Betrokken regelgeving
Op initiatief van het departement Omgeving	
1. Omzetting Richtlijn Industriële Emissies	DABM, VLAREM II,
2. Verzameldecreet Omgeving	DIW, WOW,
Op initiatief van de VMM	
1. Waterdecreet	(Omzetting van) Richtlijn stedelijk afvalwater, VLAREM, Waterwetboek
2. Omzetting Herziene Richtlijn Luchtkwaliteit	DABM
3. Programmadecreet 2025	DABM: retributiesysteem shredderbedrijven
4. ZES decreet	Decreet emissievrije distributie (coagendering kabinet De Ridder)
5. Decreet emissie monitoring van wegvoertuigen	Decreet emissie monitoring van wegvoertuigen

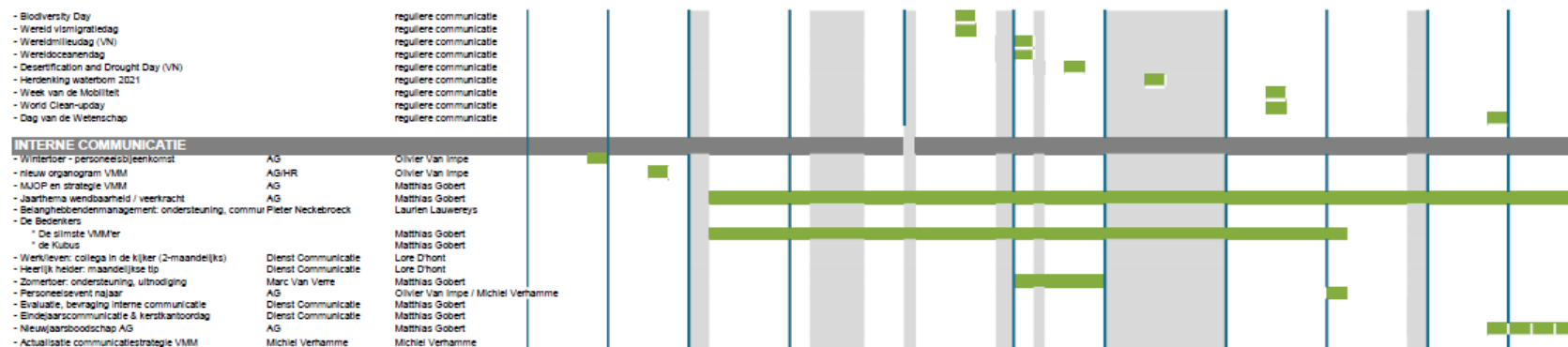
5.1.2 Niveau Vlaamse regering

Titel van het lopend initiatief	Betrokken regelgeving
1. Ondernemingsplan AQF	Geeft uitvoering aan de SWO (art 14) dd 1/1/2023 – jaarlijks goed te keuren door de VR
2. Omzetting Herziene Richtlijn Luchtkwaliteit	VLAREM II
3. VLAREMtrein Bedrijfsafvalwater	(Omzetting van) Richtlijn stedelijk afvalwater
4. BVR aanpassing besluit 8 april 2011 (AWVR)	
5. Aanpassing LEZ-besluit	Uitvoering regeerakkoord – niet-verstrenging lage emissiezones (uitvoeringsbesluit LEZ-decreet)
6. BVR monitoring grondwater en oppervlaktewater	Kaderrichtlijnwater, Decreet integraal waterbeleid

5.1.3 Niveau minister

Titel van het lopend initiatief	Betrokken regelgeving
1. MB aanduiding zone verplichting peilgestuurde drainage	Vlarem GW trein (inw 6/10/2024)
2. MB afbakening overstromingsgebieden in Oost-Vlaanderen (3 GOG's Maarkedal)	BVR van 24 juli 2009 tot uitvoering van de onteigening ten algemene nutte, het recht van voorkoop, de aankoopplicht en de vergoedingsplicht van titel I van het decreet integraal waterbeleid van 18 juli 2003, gecoördineerd op 15 juni 2018, artikelen 28 tot 33
3. MB GPS tracering	Artikel 53/6. 11° van het VLAREL
4. Herziening pluviële overstromingskaarten	DIW

Pagina 32 van 54

5.3 BIJLAGE 3 – Personeelsplan

VLAAMSE MILIEUMAATSCHAPPIJ

**BESLUIT VAN DE ADMINISTRATEUR-GENERAAL VAN DE VLAAMSE MILIEUMAATSCHAPPIJ
HOUDENDE VASTSTELLING VAN HET AANGEPAST PERSONEELSPLAN 2017-2018 VAN DE
VLAAMSE MILIEUMAATSCHAPPIJ MET VOORBEHOUDEN BETREKKINGEN**

DE ADMINISTRATEUR-GENERAAL VAN DE VLAAMSE MILIEUMAATSCHAPPIJ

Gelet op het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid, zoals gewijzigd;

Gelet op het besluit van de Vlaamse Regering van 13 januari 2006 houdende vaststelling van de rechtspositie van het personeel van de diensten van de Vlaamse overheid, inzonderheid op artikel I 4, § 1;

Overwegende dat de directieraad van 11 oktober 2017 gunstig advies heeft verleend aan het ontwerp van aangepast personeelsplan 2017-18 van de Vlaamse Milieumaatschappij met voorbehouden betrekkingen;

Overwegende het gunstig advies van de Inspectie van Financiën van 20 oktober 2017 over het ontwerp van aangepast personeelsplan 2017-18 van de Vlaamse Milieumaatschappij met voorbehouden betrekkingen;

Overwegende dat het entiteitsoverlegcomité van 24 oktober 2017 gunstig advies heeft verleend aan de uitbreiding van het personeelsplan 2017-18 van de Vlaamse Milieumaatschappij met voorbehouden betrekkingen,

BESLUIT

Artikel 1. Het personeelsplan 2017-2018 van de Vlaamse Milieumaatschappij wordt vastgesteld als volgt:

Niveau en rang	Personeelsplan 2017-2018 VMM exclusief Aquafin – inclusief voorbehouden betrekkingen				Personeelsplan 2017-2018 Aquafin
	Statutairen	Voorbehouden betrekkingen	Contractuelen	Totaal	Statutairen
A3	1		0	1	0
A2L	0		0	0	0
A2M	0		0	0	1
A2A	8		0	8	0
A2	31		1	32	0
A1 (ir)	80		0	80	1
A1 (adj vd dir)	179	2	1	182	4
Totaal niv A	299	2	2	303	6
B3	0		0	0	1
B2	24		0	24	0
B1	107	3	0,85	110,85	0
Totaal niv B	131	3	0,85	134,85	1
C3	1		0	1	4
C2	21		0	21	7
C1	138	3	3,5	144,5	10
Totaal niv C	160	3	3,5	166,5	21
D3	5		0	5	2
D2	40		0	40	25
D1	97		30	127	5
D1 hulppersoneel	0		13	13	0
Totaal niv D	142		43	185	32
Totaal	732	8	49,35	789,35	60

Art. 2. Het besluit van de administrateur-generaal van de Vlaamse Milieumaatschappij van 8 maart 2017 houdende vaststelling van het personeelsplan 2017-2018 van de Vlaamse Milieumaatschappij, wordt opgeheven.

Art. 3. Dit besluit heeft uitwerking met ingang van 25 oktober 2017.

Aalst, 25 oktober 2017.

Philippe D'Hondt
Administrateur-generaal

5.4 BIJLAGE 4 – Operationele doelstellingen 2025

5.4.1 Beleidsdoelstellingen

5.4.1.1 Beleidsondersteuning en -uitvoering

STAF_CIW	De VMM ondersteunt verder de werking van de CIW en bouwt deze verder uit tot een (h)echt water(kennis)netwerk tegen 2029.
KA_D/03	De VMM voert vanuit haar expertise en bevoegdheden het VAP mee uit.

5.4.1.2 Modelleren

DC_CB/013	De VMM ontwikkelt modellen en actualiseert haar simulaties over de gevolgen van klimaatverandering en over adaptatie-scenario's, om het Vlaamse en lokale beleid evidence-based te onderbouwen.
-----------	---

LU_CB/012	De VMM ontwikkelt modellen of laat ze ontwikkelen, modelleert en simuleert, analyseert en rapporteert de modeldata en zet haar kennis in voor een kwaliteitsvolle en onderbouwde beleidsvoorbereiding en -evaluatie.
PIW_CB/011	De VMM geeft proactief en reactief richting aan het beleid door optimaal gebruik te maken van modellen en data-analyse.

5.4.1.3 Beleidsinstrumenten

OD_A/03	De VMM ontwikkelt regelgeving m.h.o. het realiseren van een goede milieukwaliteit (water/lucht).
OC_A/03	De VMM zet tegen 2029 in op toegepast onderzoek dat een concreet antwoord formuleert op beleidsvragen en bijdraagt tot de ontwikkeling van operationele toepassingen/processen.

5.4.1.4 Beleidsopvolging en bijdrage

STAF_A/01	De VMM voorziet een strategisch en gecoördineerde inbreng in het intergewestelijk, Europees en internationaal milieubeleid en zorgt voor opvolging en afstemming om tegen 2029 onze strategische positie te verzekeren en de beleidsrichtingen blijvend te versterken.
LU_A/01	De VMM ondersteunt de Europese en internationale besluitvorming door tegen eind 2026 bij te dragen aan de herziening van het Göteborg protocol, in de periode 2025-2029 mee te werken aan de herziening van de NEC richtlijn en uitvoering te geven aan de nieuwe Europese richtlijn luchtkwaliteit door omzetting er van in Vlaamse wetgeving tegen 2026 en het opstellen van een roadmap tegen 2028.
STAF_A/021	De VMM zorgt voor een performante bijdrage aan de beleidsplannen, actieprogramma's, maatregelen en instrumenten voor de thema's water, lucht en klimaatadaptatie volgens de afgesproken planning.
LU_A/021	De VMM stimuleert de actoren binnen en buiten het beleidsdomein om in hun beleid oplossingen op te nemen om de beleidsdoelstellingen lucht te realiseren.

LU_A/023	De VMM neemt een stimulerende, coördinerende en leidende rol op bij de opmaak, opvolging en evaluatie van Vlaamse beleidsplannen, (sectorale) actieprogramma's, maatregelen en instrumenten voor lucht.
PIW_A/022	De VMM coördineert en leidt de opmaak, opvolging en uitvoering van de waterbeleidsplannen conform het opgelegde tijdspad.
MWK_A/022	De VMM meet tegen 2029 op projectmatige basis voor belanghebbenden met als doel oplossingen te bieden op lokale, gebiedsgerichte watervraagstukken.

5.4.2 Werkingsdoelstellingen

5.4.2.1 Meten

LU_CB/022	De VMM bewaakt continue de toestand en evolutie van de luchtkwaliteit via de meetnetten, verhoogt het aandeel fijnmazige data door op innovatieve en betrouwbare manier projectmatig te screenen in functie van de maatschappelijke noden en van de geldende wetgeving of internationale afspraken en ze ontzorgt de bedrijven bij hun monitoringsplicht.
MWK_CB/021	De VMM meet en evalueert tegen 2029 de toestand van het oppervlaktewater, afvalwater, grondwater en de waterbodem a.d.h.v. meetnetten.

5.4.2.2 Analyseren

MWK_CB/03	De VMM implementeert tegen 2029 innovatieve en effectgerichte analysetechnieken ter ondersteuning van het beleid Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS) en nieuwe opkomende (micro)polluenten.
-----------	---

5.4.2.3 Gebiedsgericht werken

DC_B/033	De VMM gaat in interactie met de lokale besturen over hitte, droogte en wateroverlast zodat tegen 2030 de prioritaire gemeenten een effectief lokaal beleid rond klimaatadaptatie kunnen voeren.
BIW_B/033	De VMM versterkt data-gedreven waterbeheer op het terrein door de verdere uitbouw van de hydrologische 'early warning' meetnetten gezamenlijk met lokale waterbeheerders, met het ontsluiten als open data via waterinfo waardoor schade vroegtijdig kan beperkt worden.
LU_B/032	De VMM begeleidt en ondersteunt partners op het terrein tijdens deze regeerperiode door gebiedsgericht samen te werken aan het afstemmen, inplannen, uitvoeren en opvolgen van de nodige maatregelen, projecten en acties.
GGW_B/031	De VMM neemt voor prioritaire waterlichamen van de SGBP een coördinerende rol op om de maatregelen af te stemmen, in te laten plannen, uit te voeren en de uitvoering ervan op te volgen om de plandoelstellingen te behalen.

5.4.2.4 Adviseren

AAG_CA/041	De VMM verzekert de tijdige behandeling van de adviesaanvragen voor de lozing van afvalwater en werkt het beleid en de kennisopbouw uit ten behoeve van deze advisering.
RW_CA/041	De VMM verzekert de tijdige behandeling van adviesvragen voor grondwater en werkt het beleid en de kennisopbouw uit ten behoeve van deze advisering.
LU_CA/044	De VMM levert deze regeerperiode onderbouwde adviezen en zorgt zo mee voor rechtszekerheid en realisatie van emissiereducties op het terrein.
BIW_CA/043	De VMM adviseert tijdig alle vergunningen, plannen en programma's gelegen in de meest kritieke gebieden namelijk valleigebieden en overstromingsgebieden.

5.4.2.5 Calamiteiten en alarmwerking

LU_CA/061	De VMM staat in voor tijdige en correcte waarschuwingen waardoor de schade door milieu- of gezondheidsschade kan worden beperkt.
BIW_CA/063	De VMM versterkt de paraatheid en preventie voor extreme neerslag door voorspellingen en een robuuste adviesverlening.
MWK_CA/062	De VMM versterkt tegen 2029 een waarschuwingssysteem voor het opvolgen van waterkwaliteitsproblemen met als doel de bevoegde handhavende instanties in staat te stellen tijdig en adequaat op te treden.

5.4.2.6 Data inventariseren en ontsluiten

DC_CB/043	De VMM ontsluit data uit modellen via tools en valoriseert hieruit inzichten om klimaatadaptatie in plannen te versnellen en in projecten meer impact te genereren.
-----------	---

RW_CB/041	De VMM faciliteert , samen met de partners, in het ontsluiten van data en inzichten m.b.t. afvalwater en grondwater in functie van de ondersteuning en de implementatie van het beleid.
-----------	---

5.4.2.7 Beheren en investeringen waterlopen

BIW_CA/01a	De VMM verzekert via een performant asset management de bedrijfszekere werking van haar infrastructuur (stuwen, pompen,...) en zorgt voor een adaptieve sturing rekening houdende met de klimaatuitdagingen.
BIW_CA/01b	De VMM beheert op een kwaliteitsvolle, onderbouwde en evenwichtige wijze de onbevaarbare waterlopen van 1° categorie en is hierbij voorbeeldstellend voor de andere waterbeheerders.
BIW_CA/01c	De VMM zorgt voor een afname van invasieve exotenpopulaties.
BIW_CA/01d	De VMM zorgt voor een brongericht sedimentbeheer en vermindert het historisch passief van waterbodenvervuiling.
BIW_CA/01e	De VMM zorgt voor de digitale referentiedata (digitale atlas, VHA, ...) inzake de onbevaarbare waterlopen en grachten.

BIW_CA/02	De VMM voert tijdens deze legislatuur de reeds vastgelegde projecten verder uit, zet de beschikbare middelen in om de afwerking van deze projecten te financieren en benut het saldo voor het in goede staat houden van de bestaande infrastructuur en de voorbereiding van nieuwe projecten. Die worden vanaf de 2e helft van de legislatuur met Blue Deal middelen opgenomen. Daarnaast wordt ook ecologisch herstel gerealiseerd met PAS middelen en de middelen uit het Klimaatfonds.
-----------	---

5.4.2.8 Regisseren waterketen

RW_B/02	De VMM waakt over de implementatie van de regelgeving rond gemeentelijke en bovengemeentelijke sanering, watervoorziening, boorbedrijven en pesticidenreductie, en verzekert de tijdige omzetting van de ERSA.
---------	--

5.4.2.9 Subsidies verlenen

KA_CA/051	De VMM faciliteert doelgroepen om Vlaanderen klimaatbestendig te maken door (structurele) financiële ondersteuning, opzetten van partnerschappen, begeleiden green deal KA,...
RW_CA/052	De VMM verzekert in overleg met de Minister en de gemeentelijke rioolbeheerders de opmaak van subsidieprogramma's. VMM staat in voor de tijdige behandeling van aanvragen, vastleggingen en uitbetalingen voor subsidies, zit de ambtelijke commissie voor en werkt het beleid rond subsidies uit.
HE_CA/03	De VMM vestigt en int jaarlijks de heffing binnen de wettelijke termijn en evalueert en innoveert dit instrument periodiek.

5.4.3 Beheersdoelstellingen

5.4.3.1 Communicatie

COMM_D/09	De VMM streeft ernaar om tegen 2029 via haar communicatiekanalen haar informatie en dienstverlening makkelijker vindbaar te maken voor interne en externe doelgroepen.
-----------	--

5.4.3.2 Ondersteuning

OD_D/05	De VMM zet zich dagelijks in voor een kwaliteitsvol facilitair beheer in samenwerking met Het Facilitair Bedrijf van de Vlaamse overheid binnen de afgesproken termijn.
OD_D/06	De VMM zet zich dagelijks in voor een kwaliteitsvolle begroting en boekhouding in samenwerking met het Dienstencentrum Boekhouding van de Vlaamse overheid binnen de opgelegde termijnen.
OD_D/10	De VMM geeft juridisch advies aan alle medewerkers bij de uitvoering van hun taken binnen de afgesproken termijn.

5.4.3.3 HR

HR_D/08	De VMM is een performante en kwaliteitsvolle organisatie door van 2025 tot 2029 haar menselijk kapitaal in te zetten op de juiste dienstverleningsprocessen aan de hand van een doorgedreven waarderings- en retentiebeleid en een performant wervingsbeleid in samenwerking met het Agentschap voor Overheidspersoneel.
---------	--

5.4.3.4 ICT

DIG_D/07a	De VMM ondersteunt haar medewerkers door het ter beschikking stellen van een veilige digitale werkplek, bestaande uit een veilig en stabiel netwerk en nodige apparatuur opdat zij hun kerntaken naar behoren kunnen uitvoeren.
DIG_D/07b	De VMM operationaliseert en werkt digitale bedrijfsoplossingen uit voor het verzamelen, beheren, modelleren, analyseren en ontsluiten van omgevingsinformatie, op een kwalitatieve en veilige manier teneinde de digitale dienstverlening binnen en vanuit VMM zo optimaal en efficiënt mogelijk te laten verlopen.
DIG_D/07c	De VMM werkt actief mee aan samenwerkingsovereenkomsten en samenwerkingsverbanden zoals het OIS, DOV, VWDS, CIW, Digitaal Vlaanderen ea. door het technologisch adviseren, uitwerken of hosten van digitale bedrijfsoplossingen en het ondersteunen van de digitale processen om deze samenwerkingen zo optimaal, kostenbewust en efficiënt mogelijk te laten verlopen.
DIG_D/07d	De VMM voorziet in een kostenefficiënt, duurzaam en innovatief I&T beleid en strategie, afgestemd op de strategische richtingen van VMM en voorziet hiervoor in een I&T governance en een operationeel I&T management door op een gestructureerde en georganiseerde manier I&T producten en diensten te beheren.
DIG_D/07e	De VMM werkt aan een schaalbare, veilige, duurzame en hybride infrastructuur in de VMM- cloud en de VMM datacenters.
DIG_D/07f	De VMM zet tegen eind 2026, een innovatieproces op voor het onderzoeken en implementeren van mogelijke innovatieve technologieën, zoals generatieve artificiële intelligentie teneinde haar operationele efficiëntie in haar bedrijfsprocessen te verbeteren en waarde te creëren voor de VMM.

5.4.3.5 Strategiemangement

IMZ_E/03	De VMM behoudt haar EMAS-registratie.
PPM_E/02	De VMM gebruikt in 2026 een geïntegreerd managementsysteem om gericht, gestructureerd, kwaliteitsvol én met intern draagvlak te werken aan haar doelstelling.
STAF_E/01	De VMM neemt continu eenduidige en gedragen beslissingen dankzij een performante organisatiestrategie en het intern organisatiemanagement verzekert een brede afstemming.

5.4.3.6 Informatie- en kennismanagement

IKZ_D/04a	De VMM bouwt een kennis-, documentatie- en informatieomgeving (zoals vb. milieukenniscentrum, DMS, MS Teams, kennisnet) om de noden en vragen van de gebruikers en belanghebbenden te ondersteunen tegen 2029. We maken hierbij gebruik van innovatieve instrumenten (AI) waar haalbaar en betaalbaar en werken samen met alle collega's aan de wettelijke 'by design' informatiehuishouding (Bestuursdecreet, serieregister...).
IKZ_D/04b	De VMM werkt tegen 2029 beter kennisbehoud, -verwerving en kennisdeling uit door middel van awareness, innovatieve tools (AI), onderlinge samenwerking en het opmaken van een meetprogramma dat de voortgang zichtbaar en opvolgbaar maakt.
IKZ_D/04c	De VMM staat garant voor informatieveiligheid door het uitvoeren van risicoanalyses en het continu implementeren van de minimale maatregelen in overeenstemming met het VO informatieveiligheidsbeleid met een jaarlijkse herziening.

5.4.3.7 Dienstverlening en partners

DC_D/02	De VMM onderhoudt strategische relaties en moedigt haar partners aan om eigenaarschap op te nemen om gemeenschappelijke doelen te realiseren.
DC_D/01	De VMM biedt haar belanghebbenden een overzichtelijke dienstencatalogus met de relevante en actuele dienstverlening en producten van de VMM en beheert de aanvragen.

5.5 BIJLAGE 5 – Jaarrapport 2024

5.5.1 ISE WATER

5.5.1.1.1 SD 1. Monitoren om te weten

5.5.1.1.1.1 OD 1. Digitale kwantumsprong maken voor de meetnetten water

Door verdere digitalisering en implementatie van technologische innovatie zette ik in 2024 het traject verder om nog **fijnmaziger de basiskwaliteit van oppervlaktewater te meten, met een hogere frequentie**. Die fijnmazigheid is ook nodig om tijdig adequate maatregelen te nemen in geval van bijvoorbeeld een potentiële bedreiging van de drinkwaterproductie of het voorkomen of inperken van ecologische schade zoals vissterfte. Een goede en kwaliteitsvolle (open) datadoorstroming maakt het mogelijk om diverse modellen beter te voeden en bruikbare data te genereren.

De ervaring en kennis opgedaan bij de verdere digitalisering en technologische innovaties liet ons in 2024 toe om **meer gebiedsgericht een aantal fenomenen en de impact ervan beter in beeld te brengen** (bv. verdroging, bedrijfslozingen, verzilting, overstorten). Extra multiparametersondes werden in de mate van het mogelijke ingezet voor verschillende use cases waardoor de impact op oppervlaktewater van overstorten, lozingen, e.a. digitaal werden bemeaten. De extra multiparametersondes meten zuurstof, temperatuur, zuurtegraad, conductiviteit en turbiditeit. Bij een aantal multiparametersondes is ook nitraat gemeten.

Binnen de routinemeetnetten werden **optimalisaties uitgevoerd van de toestandsmeetnetten oppervlaktewater en werd het klassieke afvalwatermeetnet bijgesteld** in functie van de impact van de lozing op het aquatisch milieu (impact komt eerst). Daarnaast werd het afvalwatermeetnet heffingen afgestemd op de nieuwe heffingsregeling, waarbij naast campagnes ook schepstalen werden geïntegreerd (betere invulling van het principe “de vervuiler betaalt”). Tot slot werd projectmonitoring, in combinatie met digitale monitoring, verder geïmplementeerd in de gebiedsgerichte werking.

5.5.1.1.1.2 OD 2. Uitbouwen van een open standaard dataplatform

In 2024 heb ik volop ingezet op de uitbouw van een **open standaard dataplatform**. Met het oog op interoperabiliteit en herbruikbaarheid van data heb ik de OSLO standaard (Open Standaarden voor Linkende Organisaties) voor waterkwaliteit met bijhorende codelijsten (oa voor chemische stoffen) verder uitgewerkt en heb ik de processen voor het beheer ervan ingericht. De open source LDES-bouwblokken van het VSDS-ecosysteem (Vlaamse Smart Data Space) heb ik opgenomen in het dataplatform en ik richtte een eerste datastroom in voor industriële emissies naar water en lucht, volgens de OSLO- en LDES-principes. Daarnaast zette ik de eerste stappen voor het **opzetten van een Vlaamse Water Data Space** als onderdeel van de VSDS.

Ik zorgde ervoor dat het **dataplatform technologisch klaar is om in te schakelen als dataleverancier (provider) en datagebruiker (consumer)** van de VWDS en het VSDS-ecosysteem. Hiermee realiseer ik de eerste noodzakelijke stap voor samenwerking en co-creatie rond maatschappijrelevante en beleidsondersteunende tools (modellen, statistieken en visualisaties, etc.) op basis van de data uit de VSDS data spaces.

In 2024 liet ik de **continue en sensor-gebonden metingen (IoT data) mee integreren in het dataplatform**. Dit resulteerde tot extra analyse mogelijkheden, inzichten en ontsluiting van de gegevens. Onder andere voor verzilting werd deze volledige datastroom vanaf de sensor tot het dataplatform opgezet en worden metingen van de verziltingstoestand van waterlopen in de kustpolders via een dashboard beschikbaar gesteld ([Verziltingsdashboard](#)).

5.5.1.1.1.3 OD 3. Optimaliseren labowerking Vlaamse overheid

In 2024 werd het labo evenals de MDIAKeten (van monsternamen tot rapportering) verder structureel versterkt. Hierdoor konden de meetnetten (zowel terreinwerk als laboratorium analyses) omtrent oppervlaktewater (zowel de biologische waterkwaliteitsparameters als de fysisch-chemische parameters in kader van de Kaderrichtlijn Water aangevuld met projectmatige monitoring in kader van diverse gevraagde dienstverlening voor diverse belanghebbenden), de controle van zwem- en recreatiewateren,

putwateronderzoeken, waterbodemondersteuning slibruiming op de waterlopen, de afvalwatermeetnetten (ter ondersteuning van de heffingscampagnes op bedrijven, metingen riooloverstorten, impactmonitoring bedrijven), alsook de milieu-incidenten en alarmwerking en de **verdere implementatie van een digitaal meetnet op basiswaterkwaliteitsparameters kwaliteitsvol worden uitgevoerd**.

In 2024 werd de labowerking specifiek versterkt met één praktisch medewerker en kon het VMM-labo rekenen op een budget van 671 k€ bovenop het normale werkingsbudget in het kader van de extra middelen voor PFAS en zorgwekkende stoffen. De extra middelen werden onder andere ingezet voor de **monitoring van PFAS en zorgwekkende stoffen** in oppervlaktewater en waterbodemondersteuning, alsook het aankopen van noodzakelijke analysetoestellen.

Zodoende werd de inzet van suspect- en non-target screening verder uitgebouwd in de operationale monitoring, om **nieuwe relevante zorgwekkende stoffen tijdig te identificeren**. Daarnaast werd het biologisch luik van het VMM-labo uitgebouwd om in 2025 effect gebaseerde monitoring te kunnen toepassen aan de hand van bio-assays. Tot slot werd met extra toegekend budget in het kader van het PFAS actieplan, een monitoringcampagne uitgevoerd gericht op het achterhalen van de diverse bronnen van zorgwekkende stoffen en hun impact op het aquatisch milieu.

5.5.1.1.2 SD 2. Data en kennis aanbieden om samen gericht acties te kunnen ondernemen

5.5.1.1.2.1 OD 1. Opstap zetten naar een Water Data Infrastructuur (WDI) voor Vlaanderen voor multi-usergebruik

Er is in 2024 een **visie en actieplan uitgewerkt** om te komen tot een Vlaamse Water Data Space (VWDS). De partners (verschillende entiteiten van de Vlaamse Overheid, de afvalwatersector en de drinkwatersector aangevuld met kennisinstellingen) hebben drie mogelijke use cases geponeerd die als inspiratiebron dienden gedurende het visievormingstraject. In 2025 willen we het actieplan realiseren. We willen een webportaal bouwen voor de Vlaamse Water Data Space met achtergrondinformatie en een catalogus met links naar de beschikbare datasets. Daarbij maken we maximaal gebruik van bouwstenen die al beschikbaar zijn binnen de Vlaamse Overheid. We voorzien ook de doorontwikkeling van een van de use cases die als inspiratiebron dienden bij de visievorming, namelijk de creatie van een marktplaats om circulair watergebruik te stimuleren.

5.5.1.1.2.2 OD 2. Ondersteunen klimaatadaptatiebeleid bij lokale besturen via verdere uitbouw van het Klimaatportaal

In 2024 hebben we gewerkt aan de verdere uitbouw van het Klimaatportaal. Zo werd het onderzoek naar de **effecten van klimaatverandering op de waterkwaliteit** voorbereid ter uitbreiding van de IMPACT-tool. Ook werd een methodiek voor maatregelen in het buitengebied (bv. valleiberging) en voor meer fijnmazige scenario's uitgewerkt ter voorbereiding van de uitbreiding van de PLAN-tool in 2025. De PROJECT-tool tot slot kreeg een invoermodule om bestaande ontwerpplannen (semi-)automatisch te scoren naar klimaatbestendigheid.

We werkten niet alleen aan de uitbouw van de kennisbasis in en achter het Klimaatportaal, maar ook de ondersteuning van lokale besturen werd Vlaanderen-breed opgeschaald door de uitbouw van de werking met **lokale adviseurs klimaatadaptatie**. Een eerste set van 3 **klimaatadaptatiescans** voerden we uit voor de gemeenten Wetteren & St.-Lievens-Houtem, Zaventem en Bilzen & Hoeselt. Zo'n scan loopt over 9 maanden, met ondersteuning van een studiebureau. En biedt de betrokken gemeenten een visie, strategie én langetermijnactieplan om hun grondgebied gericht klimaatbestendig te maken tegen 2050. Tot slot ontwikkelden we een piloot-versie van de **klimaatadaptatienota**. Zo'n nota biedt aan gemeenten een bevattelijke doorkijk doorheen alle kennis verzameld in het klimaatportaal. Het laat hen toe snel zicht te krijgen op de adaptieve maatregelen nodig per wijk (statistische sector) als input voor lokale beleidsprocessen (bestuursakkoord, klimaatactieplan in uitvoering van Burgemeestersconvenant, actualisatie van een hemelwater- en droogteplan).

Zie ook ISE omgevingsbeleid SD 7 en ISE lucht SD 2 OD 4.

5.5.1.1.2.3 OD 3. Grondwaterdata ontsluiten in functie van vraagstelling

In 2024 hebben wij met behulp van Blue Deal middelen, bijkomend aan deze in 2023, 153 grondwatermeetputten (233 peilbuizen) laten uitrusten met automatische peilmeetapparatuur. De **hoogfrequente peilmetingen** afkomstig van 115 **grondwatermeetputten** (243 peilbuizen) voorzien van apparatuur in 2022/2023 hebben wij **publiek vrijgegeven** via Databank Ondergrond Vlaanderen (DOV). Deze metingen worden reeds geïntegreerd in de vernieuwde versie van de grondwaterstandsindicator en in 2025 wordt de toepassing voor de berekening nog bijkomend aangepast om de hoogfrequente peilmetingen ook automatisch mee te kunnen nemen om zo meer nauwkeurige indicatoren te kunnen bepalen.

5.5.1.1.3 SD 3. Plannen maken en uitvoeren met engagementen voor gezond en duurzaam watersysteem

5.5.1.1.3.1 OD 1. Geïntegreerd en gebiedsgericht uitvoeren en opmaken van Stroomgebiedbeheerplannen en Maatregelenprogramma

De uitvoering van de acties uit de stroomgebiedbeheerplannen (SGBP3) en de Conceptnota 'De grote STROOMversnelling' hebben we in 2024 gestructureerd opgevolgd via het **wateruitvoeringsprogramma 2024** (WUP) om het overzicht over de zo volledig mogelijke uitvoering ervan te behouden. De tussentijdse balans van de stroomgebiedbeheerplannen 2022 – 2027 uit WUP2024 heeft de basis gevormd voor de tussentijdse rapportering aan de Europese Commissie over SGBP3.

De extra middelen op artikel QBX-3QCG2DA-WT van het MINA-fonds voor de uitvoering van het maatregelenprogramma zijn in belangrijke mate benut voor het uitvoeren van **investeringen voor het ecologisch herstel van waterlopen**. Eind 2024 keurde ik vanuit dit budget de subsidie goed aan 25 projecten voor een bedrag van 5,7 miljoen euro vanuit de tweede **projectoproep 'Levend Water'** waarin lokale besturen en actoren investeren in natuurlijk herstel en kwaliteit van kleinere waterlopen. Daarnaast werd een deel van de structurele verhoging van dit budget met 20 miljoen euro per jaar (tot 2027) benut voor de verhoging van het investeringsritme van de NV Aquafin.

In **voorbereiding van de Blue Deal legislatuurnota** in 2025 heeft de CIW een blauwdruk opgemaakt met de relevante beleidsprioriteiten, uitgangspunten en een tijdspad.

In 2024 werd de inhoud, structuur en totstandkomingsproces voor de volgende generatie **stroomgebiedbeheerplannen** verder vorm gegeven, met als doel efficiëntere, compactere en resultaatgerichtere stroomgebiedbeheerplannen op te stellen. De uitwerking wordt vanaf 2025 verder geconcretiseerd.

Op basis van meet- en analysecampagnes worden de drukken op het watersysteem geanalyseerd en de knelpunten in kaart gebracht. Deze analyses worden in 2025 verder gezet en afgerond op basis van de meest actuele meetresultaten.

Het besluit van de Vlaamse Regering over **de invulling van de gemeentelijke saneringsverplichting** werd goedgekeurd op 23 februari 2024. Met dit besluit worden openbare dienstverplichtingen voor de rioolbeheerders vastgelegd voor wat betreft de invulling van de saneringsverplichting op het gemeentelijk niveau. Belangrijk element in dit besluit is de opmaak van meerjarenplannen, alsook de rapportering hierover en de opvolging door de bevoegde entiteit. Dankzij deze meerjarenplannen is nu duidelijk in kaart gebracht welke stappen gemeentelijke rioolbeheerders zetten in de realisatie van de doelstellingen uit de SGBP.

Eind 2023 werd een **beslissingsondersteunende toolbox** beschikbaar gesteld die lokale besturen en rioolbeheerders helpt om een verantwoorde keuze te maken tussen de aanleg van IBA's, de aanleg van riolering naar het bestaande centrale stelsel, of de aansluiting op een KWZI. De toolbox centraal-decentraal werd in maart 2024 voorgesteld tijdens de Vlario-dag.

Ook op het gebied van hemelwaterbeheer zijn stappen gezet. Begin 2025 werd de nieuwe **gewestelijke stedenbouwkundige verordening hemelwater**, die dateert van februari 2023, ook van toepassing op het openbaar domein. Door deze uitbreiding zorgen we ervoor dat er zo min mogelijk extra water wordt afgevoerd. Om de ambities technisch optimaal te realiseren, heeft de CIW eind 2024 deel 3 'Bronmaatregelen' van de technische toelichting bij de **Code van Goede Praktijk Rioleringen** herwerkt. Voor het private domein, waarvoor de nieuwe verordening al langer van toepassing is, werden de eerste ervaringen met de toepassing ervan verwerkt in een aangepast technisch document.

5.5.1.1.3.2 OD 2. Klimaatadaptatie planmatig onderbouwen

In uitvoering van het **Vlaams Klimaatadaptatieplan** werkten we verder aan het klimaatbestendig ontwerpen, inrichten en (ver)bouwen van de leefomgeving.

Dit deden we aan de hand van **beleidsvoorbereidend onderzoek** met een sociologische studie naar de drempels en oplossingen voor private klimaatadaptatie en met voorstudies naar de haalbaarheid van een klimaatadaptatietoets, het opstarten van een Vlaams-breed webplatform rond klimaatadaptatie en het opzetten van een monitoringssysteem klimaatadaptatie.

Verder ontwikkelden we een **praktijkgids klimaatadaptatie** om concrete realisaties op het terrein te vergemakkelijken.

We zetten ook de **Green Deal Klimaatbestendige Omgeving** verder als uniek netwerk tussen overheden, bouwsector en middenveld dat inzet op expertise- en kennisdeling rond de klimaatbestendige inrichting van de omgeving.

5.5.1.1.3.3 OD 3. Uitvoeren van het Actieplan Droogte en Wateroverlast

Met de **Blue Deal** hebben we de fundamenteën gelegd van ons toekomstig droogtebeleid waarmee we Vlaanderen weerbaarder maken tegen de klimaatverandering. Omdat de problematiek structurele investeringen vergt, zetten wij ook in 2024 de Blue Deal verder met middelen van het Vlaams Klimaatadaptatieplan. Zo werden onder meer investeringen in natte natuur verdergezet en werd het traject Weerbaar Water-Land-Schap gestart waar in 4 pilootgebieden aan de transitie naar een landschapssysteem gewerkt wordt dat water eerst maximaal vasthoudt voor infiltratie, om pas daarna het resterende water te hergebruiken of af te voeren als dat nodig blijkt.

Na de definitieve goedkeuring van de nieuwe Hemelwaterverordening is in 2024 een **waterconsulente** aangesteld bij het Netwerk Architecten Vlaanderen voor ondersteuning bij de verdere uitrol van de verordening via opleidingen en een infoloket.

Op 1 maart 2024 bekrachtigde de Vlaamse Regering het **Blue Deal decreet**. Het decreet verplicht elke toekomstige Vlaamse Regering tot de opmaak van een Blue Deal en dit binnen een jaar na haar aantreden. Het opzet is een structurele, overkoepelende systeemaanpak waarbij elke Vlaamse Regering de gewenste doelstellingen en concrete maatregelen vastlegt omtrent het inperken van risico's op vlak van zowel droogte als overstromingen, als waterkwaliteit, en de nodige middelen voorziet voor de realisatie hiervan. Hiermee wordt de verderzetting van de principes van de Blue Deal structureel verzekerd.

Ter voorbereiding van de Blue Deal werd een studie gestart voor de opmaak van **doelstellingen op het vlak van waterzekerheid**. Er is een voorstel van strategische doelstellingen uitgewerkt en onderzocht op welke manier deze strategische doelstellingen gebiedsgericht kunnen doorvertaald worden naar taakstellende, operationele doelen in 5 pilootgebieden.

5.5.1.1.3.4 OD 4. Vormgeven aan integraal waterbeleid in de landbouw

Het rapport van de Europese Commissie over Stroomgebiedbeheerplan 3 apprecieert de Vlaamse aanpak met **reductiedoelen**. Er wordt gevraagd om deze nog duidelijker te vertalen in opdrachten voor de sectoren, waaronder landbouw. Dit gebeurt deels via het mestactieplan. Ik neem deze opdracht ook mee in de voorbereiding van de volgende generatie stroomgebiedbeheerplannen, de SGBP4.

Eind 2024 maakten we werk van een **aangepast mestdecreet** dat voor het nieuwe teeltseizoen 2025 van kracht zou zijn. In maart hebben we vervolgens het volledige **ontwerp-mestactieplan 7 en bijhorende**

Plan-MER in openbaar onderzoek gebracht. We wachten nu op de resultaten hiervan om verdere stappen te beslissen.

De EU commissie heeft in maart 2024 het voorstel voor een vernieuwd Europees kader voor een duurzaam gebruik van gewasbeschermingsmiddelen (SUR) ingetrokken waardoor de Richtlijn 2009/128 Duurzaam Gebruik Pesticiden derhalve van kracht blijft.

Eind 2024 heb ik het **Vlaamse Actieplan Duurzaam Pesticidengebruik** goedgekeurd. In dit plan zijn concrete maatregelen opgenomen om het gebruik van pesticiden te verminderen en om de risico's naar het leefmilieu, de biodiversiteit en de gezondheid van burgers te verbeteren. Dit plan wordt ook verder afgestemd binnen het NAPAN, het Nationaal Actieplan voor duurgebruik van Pesticiden en met alle betrokken stakeholders. Via dit actieplan wil ik verdere maatregelen nemen in kwetsbare gebieden en waterwingebieden. Zo moet het mogelijk zijn om mitigerende of preventieve maatregelen te nemen voor de bescherming van deze bronnen.

5.5.1.1.3.5 OD 5. Vormgeven aan integraal waterbeleid in de industrie

Wij hebben het **Wezerstappenplan** in 2024 effectief als tool gebruikt bij de **advisering van de lozingen van bedrijfsafvalwater**. Op die manier hebben we telkens een objectieve impactberekening gedaan van de te beoordelen lozing en deze afgetoetst aan de doelen van de kaderrichtlijn Water. Een aantal arresten van de Raad voor Vergunningenbetwisting en de juridische analyse ervan, heeft ertoe geleid dat we dit Wezerstappenplan in 2024 geëvalueerd hebben en verder verfijnd hebben. Op die manier zorgen we voor nog betere juridische robuustheid van de vergunningen in de toekomst. We hebben dit toegelicht op een infomoment “Kaderrichtlijn Water, Wat na 2027?”. We zullen het vernieuwde Wezerstappenplan in het eerste kwartaal van 2025 lanceren.

De problematiek van **waterbesparing** en daaraan gekoppelde **concentraatlozingen** hebben we bij **vergunningverlening** steeds beoordeeld in het licht van de doelen van de kaderrichtlijn Water. We hebben voor deze projecten samen met de industrie steeds gezocht naar een oplossing waarbij niet alleen aan waterbesparing wordt gedaan maar er ook voor gezorgd wordt dat dit niet conflicteert met de te behalen verbeterdoelstellingen.

Via het CIW-platform **Circulair Water** delen overheden, sectororganisaties en waterbedrijven kennis en ervaring rond circulair watergebruik. In de (geactualiseerde) uitdagingenbundel Circulair Watergebruik signaleert het platform knelpunten en benoemt het mogelijke hefboomen. Verder stimuleert het platform proefprojecten en pilootopstellingen die bijdragen aan circulair watergebruik, zoals via de oproep voor het Cooock*-project rond concentraatstromen bij voedingsbedrijven.

5.5.1.1.3.6 OD 6. Actualiseren watertoetskaarten

In 2024 zijn we gestart met het **actualiseren van de pluviale watertoetskaarten**. Hierbij hebben we in eerste instantie de basisdata geactualiseerd. We voerden actualisaties uit van de neerslag, het landgebruik, gebouwen en de riolering. Op basis van input van waterloopbeheerders en openbare besturen namen we ook terreinaanpassingen, zoals ophogingen en afgravingen, en bijkomende waterloopinfrastructuur, zoals duikers en pompen, op.

Begin 2025 hebben we de doorrekening van de pluviale watertoetskaarten opgestart. Dit doen we voor meerdere overstromingskansen en klimaatscenario's. Daardoor neemt de doorrekening minstens zes maanden in beslag. Uiterlijk op 22 december 2025 melden we de geactualiseerde kaarten aan bij de Europese Unie.

5.5.1.1.4 SD 4. Naar een efficiënte en effectieve inzet van middelen in de watersector

5.5.1.1.4.1 OD 1. Responsabiliseren van actoren

Het besluit van de Vlaamse Regering over **de invulling van de gemeentelijke saneringsverplichting** werd goedgekeurd op 23 februari 2024. Met dit besluit worden openbare dienstverplichtingen voor de rioolbeheerders vastgelegd voor wat betreft de invulling van de saneringsverplichting op het gemeentelijk niveau. Centraal hierin staat de resultaatgerichte aansturing en de opmaak en rapportering van meerjarenplannen.

5.5.1.1.4.2 OD 2. Inzetten heffingen als beleidsinstrument

In 2024 werden verdere stappen gezet om de aanrekening van de kosten van de **bovengemeentelijke sanering** te vereenvoudigen voor een aantal doelgroepen en nog beter af te stemmen op het **vervuiler-betaalt-principe**. Dit traject zal vervolgd worden in 2025.

5.5.1.1.4.3 OD 3. Opvolgen betaalbaarheid van de waterfactuur

Met het decreet van 18 april 2024 besliste het Vlaams Parlement onder meer om de opdrachten van de WaterRegulator samen te voegen met de Vlaamse bevoegdheden rond de regulering van de energie- en gassector; de VREG werd hierbij hervormd tot VNR. De beoogde start van de hervorming op 1 januari 2025 zorgde in 2024 voor een grondige wijziging van de invulling van de opdrachten van de WaterRegulator; dit mede door het vertrek van nagenoeg alle personeelsleden van deze subentiteit binnen de VMM. De opvolging van de betaalbaarheid van kraanwater door de prijs ervan te toetsen aan de inkomensverdeling van de gezinnen hebben we hierdoor niet uitgevoerd. **De focus van de WaterRegulator lag op de overdracht naar de VNR, de beoordeling van de tariefplannen en het bepalen van de tarieven.**

5.5.1.1.4.4 OD 4. Versterken toezicht op leveringszekerheid drinkwater

Een actualisatie van het Strategisch plan voor de openbare watervoorziening werd in de loop van 2024 in samenwerking met de waterbedrijf voorbereid. Hierbij werd de **strategische investeringsagenda** geactualiseerd. Deze investeringsagenda werd voor advies voorgelegd aan de expertengroep welke onder coördinatie van de CIW een aantal aanbevelingen formuleerde bij bijstelling/bijkomende onderbouwing van de weerhouden investeringsagenda. De waterbedrijven zetten momenteel de aanbevelingen om in bijkomende studies welke desgevallend nog aanleiding kunnen geven tot aanpassingen aan de investeringsagenda. Daarnaast werden **de leveringsplannen en de langtermijnvoorzieningsplannen** met bijhorende 6-jaren investeringsprogramma die de waterbedrijven i.u.v. de wetgeving opmaakten, geëvalueerd en aanbevelingen werden gegeven aan de verschillende waterbedrijven. De gemaakte aanbevelingen liggen in lijn met de opmerking vanuit het expertengroep en zijn gekoppeld aan het beter in kaart brengen van de toekomstprognose voor het watergebruik en het beter integreren van klimaatimpact op de ruwwaterbronnen. De detailgraad van de investeringsprogramma's is op dit oogpunt te beperkt en informatie over de conditiestaat van de infrastructuur ontbreekt. Waterbedrijven werden ook op deze aspecten aangestuurd.

In 2024 werd ook intensief gewerkt aan het **Belgian National Resilience Implementation Plan –Water** dat in opdracht van de NAVO wordt opgemaakt en het verhogen van de weerbaarheid van de openbare watervoorziening als doel heeft. Daarnaast werd ook gestart met de aanduiding van de kritieke entiteiten en de kritieke infrastructuur onder de CER-richtlijn. Ook de NIS2 implementatie werd verder opgevolgd.

Op kwalitatief vlak werd ingezet op het harmoniseren van de invulling van de **risico-gebaseerde benadering** en werden de waterbedrijven aanstuurd met betrekking tot de PFAS-problematiek. Invulling werd ook gegeven aan de verschillende actieplannen rond toegang tot water, promotie van kraanwater en de risico's inzake de binneninstallaties.

5.5.1.1.4.5 OD 5. Versterken van het landschap van wateroperatoren

Er werd voor de verschillende openbare dienstverplichtingen steeds gewaakt op een **geharmoniseerde aanpak over de waterbedrijven**. Hierbij werd aangestuurd op een verhoogde interne samenwerking tussen de waterbedrijven onder de koepelorganisatie Aquaflanders.

De afstemming met het bredere waterlandschap verloopt via de CIW, waarin Aquaflanders de drinkwatersector vertegenwoordigt. Als flexibele kennis- en netwerkorganisatie biedt de CIW waar gewenst of nodig een **platform voor bijkomend overleg of verdere afstemming**. Zo kan de CIW ook ondersteuning bieden om op het terrein tot verdere afstemming tussen de drinkwateroperatoren te komen.

5.5.1.1.5 SD 5. Actief op het terrein om impact te vergroten

5.5.1.1.5.1 OD 1. Inzetten op gebiedsgerichte projectwerking

De **samenwerkingsovereenkomst tussen de Vlaamse overheid en de regionale landschappen** loopt. Er werd een jaarplanning opgesteld in uitvoering van het projectplan (overzicht van geplande projecten, met

omschrijving van te behalen concrete resultaten, gekoppeld aan smart-indicatoren, mijlpalen, concrete output (subsidiedossiers, omgevingsvergunningen, erfgoednota's, output in kader van waterlandschapsprojecten VLM,...). Verantwoordelijkheden werden in overleg met de partners opgemaakt.

Deze jaarplanning voedt de motor van gebiedsgerichte werking om projecten te realiseren.

5.5.1.1.5.2 OD 2. Optimaliseren waterbeheer van de onbevaarbare waterlopen

In uitvoering van de **conceptnota "Beheer onbevaarbare waterlopen"** werden twee de gouverneurs aangesteld als transitimanagers. Onder hun impuls werd in overleg met de waterbeheerders verschillende pistes uitgewerkt voor de rationalisering van het beheer van de onbevaarbare waterlopen.

Er werd volop ingezet op de realisatie van **groenblauwe netwerken** door gepaste inrichtings- en beheermaatregelen waarbij een vertraagde afvoer en het beter vasthouden van water voorop staan. De Kerkebeek in Brugge werd terug in een open bedding gelegd, de hermeandering van de Aa werd gerealiseerd en we realiseren natuurvriendelijke oevers langs de Grote Beverdijkvaart, Koolhofvaart en Vrouwvliet. Aan de Demer wordt gewerkt aan de wegwerking van de verschillende vismigratieknelpunten.

Veel aandacht werd ook besteed aan een **verhoogde waterveiligheid**. Projecten voor de realisatie van extra waterbergingscapaciteit werden voorbereid in het stroomgebied van de Marke, de Maarkebeek, de Getes,... In Halen zijn concrete beschermingsmaatregelen in het overstromingsgevoelige centrum in voorbereiding. In Moelingen werd concreet werk gemaakt van individuele bescherming van woningen. In het stroomgebied van de Molenbeek-Zandbergen en Bellebeek werden ontwerp opdrachten opgestart voor de realisatie van beschermingsmaatregelen. Ter voorbereiding van deze projecten werden een aantal zeer overstromingsgevoelige woningen aangekocht die de uitvoering van deze projecten mogelijk zullen maken.

Een **digitale oeverzonetool** werd ontwikkeld. Dit moet het mogelijk maken om het afwegingskader oeverzones dat ontwikkeld is om op een stapsgewijze manier de doelstellingen, functies, locatie, inrichting en breedte van oeverzones te bepalen in functie van de onderbouwing en concretisering van concrete, gebiedsgerichte projecten.

In uitvoering van het Besluit van de Vlaamse regering over het **peilbeheer van de onbevaarbare waterlopen en grachten** is voor 21 van de 26 prioritaire gebieden de voorbereiding van peilbesluiten nodig, in eerste instantie door participatieve opmaak van oriëntatienota's. In deze oriëntatienota worden de verschillende behoeftes (veiligheid, landbouw, natuur, milieu, erfgoed en economie) in functie van peilbeheer in detail in kaart gebracht zodat het mogelijk is om onderbouwde peilbesluiten op te maken.

We zetten maximaal in op de **beperving van het energieverbruik** door pomp gemalen en andere installaties. Op de Lieve werd het pomp gemaal vervangen door een veel energiezuinigere stuw. Op de Kalkenvaart is een project in voorbereiding om veel meer gebruik te kunnen maken van gravitaire lozing en dus minder pompwerking. Op meerdere locaties werden ook zonnepanelen geïnstalleerd waarbij maximaal gestreefd wordt naar een zelfverbruik.

5.5.1.1.5.3 OD 3. Verzekeren van een 24/7 milieu-incidentenwerking

Door de verbeterende waterkwaliteit vergroot en versterkt de biodiversiteit in het watersysteem, maar vergroot ook de **potentiële impact van milieu-incidenten**. Het is aangewezen dat bij een milieu-incident snel gereageerd wordt, om deze impact zo klein mogelijk te houden. Het draaiboek milieu-incidenten voorziet een coördinatie wanneer verschillende omgevingsdiensten betrokken zijn bij een milieu-incident. Dit omvat ook een internationale doormelding (WASS/WASM).

Om de toenemende vragen om bijstand bij milieu-incidenten vanuit de interventiediensten aan de bevoegde omgevingsdiensten, is een 24/7 **permanentiedienst** bij deze omgevingsdiensten noodzakelijk. Ik zie erop toe dat de aanbevelingen van de systeemaudit voor de handhavingsopdrachten inzake milieuhygiëne worden opgevolgd. In geval van een ernstige waterverontreiniging waarbij planten of dieren

bedreigd of stervende zijn of waarbij de waterproductie uit oppervlakte- of grondwater in gevaar komt, is nader terreinonderzoek en een snelle en kwaliteitsvolle opvolging en nazorg noodzakelijk. Waar van toepassing zullen de bepalingen uit het milieuhandhavingsdecreet, of bij verdere escalatie van een milieu-incident, uit het milieuschadedecreet in werking worden gezet.

5.5.1.1.5.4 OD 4. Onderbouwen sedimentbeleid en inzetten op slibuiming

De **slibuiming van enkele strategisch belangrijke sedimentvangen** (Dijle opwaarts Leuven, Jeker te Lauw) zijn uitgevoerd in 2024. De sanering van de Grote Laak werd in 2024 verdergezet. In het kader van het EU-project Narmena werden de resultaten gemonitord van de meer natuurlijke, minder invasieve saneringstechniek die in het stroomafwaartse deel van de Winterbeek is toegepast. De eerste resultaten geven aan dat deze saneringstechniek succesvol is, wat vertrouwen geeft om deze toe te passen voor de Grote Laak.

5.5.1.1.6 SD 6. Versterken van de netwerkorganisatie rond water

5.5.1.1.6.1 OD 1. Evolueren naar een efficiëntere governance

Met de **platformwerking voor water** wordt invulling gegeven aan de uitbouw van de CIW tot een volwaardige kennis- en netwerkorganisatie

Op vandaag zijn er zes actieve platformen.

1. Het platform Onderzoek, ontwikkeling en innovatie legt zich toe op de beleidsrelevante onderzoeksagenda water en stemt af met de andere watergerelateerde onderzoeksagenda's.
2. Het platform Data en Digitalisering werkte aan de opstart en uitbouw van de Vlaamse Waterdataspace. Het platform stimuleert de digitale shift in het waterlandschap
3. Het platform Circulair Water valt samen met de werkagenda waterkringlopen van Vlaanderen Circulair. De leden wisselen er kennis uit en delen ervaringen rond circulair watergebruik. Ze detecteren knelpunten en hefboomen, formuleren acties om de circulaire omslag te realiseren en verkennen mogelijkheden voor schaalvergroting, opschaling en gedragsverandering op gebied van waterefficiëntie.
4. Het Europaplatform Water zet in op uitwisseling van kennis- en expertise over de waterdossiers die op de gesprekstafel van Europese fora liggen.
5. Het Communicatieplatform Water is een platform voor kennisuitwisseling en het delen van ervaringen rond communicatieve en gedragsgerichte trajecten. Het platform wil een klankbord vormen voor relevante geplande of lopende communicatietrajecten of initiator zijn van gezamenlijke initiatieven zoals bv. de Vlaamse Week van het Water.
6. Het platform Burgerwetenschappen, opgestart in het najaar 2024, zet in op kennis- en ervaringsuitwisseling over burgerwetenschapsprojecten rond water en wil ondersteuning bieden aan concrete projecten.

Binnen de zes platformen worden alle betrokkenen binnen het waterlandschap samengebracht. Het is opgezet als een **multi-stakeholderwerking met deelnemers uit de overheden, kennisinstellingen, onderzoekscentra, sector- en belangenorganisaties en bedrijven**. De platformwerking fungeert als een Waternetwerk, waarbij de verschillende platformen waar mogelijk bijdragen aan andere platformen en waarbij platformpartners onderling kennis en ervaring delen.

In uitvoering van de conceptnota "Beheer onbevaarbare waterlopen" werden twee gouverneurs aangesteld als transitie-managers. Onder hun impuls werd in overleg met de waterbeheerders verschillende pistes uitgewerkt voor de rationalisering van het beheer van de onbevaarbare waterlopen.

5.5.1.1.6.2 OD 2. Zorgen voor sluitende financiering van het waterbeleid

Zoals toegelicht bij SD3 OD1 is de bijkomende financiële injectie voor de uitvoering van de stroomgebiedbeheerplannen benut voor de grote opgaves op het vlak van **ecologisch herstel van waterlopen** via investeringen aan gewestelijke waterlopen en subsidies aan lokale actoren en voor bijkomende inspanningen voor de waterzuivering.

De omvang van de investeringsbehoeften voor de uitdagingen op het vlak van watervoorziening, de afvalwaterketen en het watersysteembeheer zijn in beeld gebracht door de CIW. Van daaruit zijn **optimalisatievoorstellen** om de **financiering van het waterbeleid** meer sluitend te organiseren voorbereid.

5.5.1.1.6.3 OD 3. *Bewerkstelligen gedragsverandering*

We stimuleren **draagvlak** en een **cultuuromslag** bij lokale besturen, administraties, bedrijven, landbouwers en burgers op verschillende manieren:

- We betrekken hen in **sterke partnerschappen en nieuwe samenwerkingen**, ondersteunen deze initiatieven en communiceren hierover. Voorbeelden zijn de infobrochures en webpagina's op integraalwaterbeleid.be die de gebiedsgerichte werking voor water belichten en de opzet van een leerplatform dat lessen trekt uit gebiedsinitiatieven zoals het living lab Herk en Mombeek. Ook de oprichting van een nieuw CIW-platform rond burgerwetenschappen om watermonitoring door scholen, burgers en verenigingen te ondersteunen, dragen bij aan draagvlakcreatie en gedragsverandering.
- **Beleidsinstrumenten en subsidies** kunnen een belangrijke hefboom vormen voor een sterkere waterreflex. Denk aan de GSV hemelwater, die extra aandacht besteedt aan het vasthouden van hemelwater, en waarvoor het technisch document in 2024 is aangepast, in samenwerking met NAV, en op basis van input van op het terrein. Ook de hemelwater- en droogteplannen, waarover inmiddels bijna alle gemeenten beschikken, dragen bij aan het draagvlak voor een lokaal hemelwaterbeheer. Net als de projectoproep 'Levend water' die ondersteuning biedt aan lokale initiatieven voor het natuurlijker maken van oevers, hermeanderingen en vismigratieknelpunten.
- Het **vernieuwde procesdesign voor de volgende stroomgebiedbeheerplannen**, dat in 2024 verder vorm kreeg, richt zich op een geïntegreerde gebiedswerking, een modulaire opbouw en een sterk, motiverend narratief. Dit zorgt voor toegankelijke en wervende plannen die engagementen aanwakkeren en het draagvlak voor uitvoering versterken.
- We zetten ook **gerichte communicatie en campagnes** in, zoals de campagne "Waar dan wel?", in samenwerking met de waterketenactoren.

5.5.1.1.6.4 OD 4. *Versterken beleidsrelevant wetenschappelijk onderzoek*

Uit dialogen met thematische experts en een analyse van de memoranda uit het middenveld n.a.v. de verkiezingen zijn de **beleidsrelevante onderzoekssporen geïdentificeerd en geclusterd**. De onderzoekssporen zijn verder verfijnd en afgestemd met de gekende onderzoeksbehoeftes. Hiertoe is een dialoogdocument opgesteld waarin de onderzoekssporen de nodige toelichting krijgen. Binnen de werking van de CIW is een bevraging gebeurd bij de partners over de beleidsrelevantie van de set van onderzoekssporen. Vervolgens is door het CIW-Platform Onderzoek, Ontwikkeling en Innovatie het dialoogdocument en de onderzoekssporen toegelicht op een webinar aan andere overheden, federaties, kennis- en onderzoeksinstellingen, en belanghebbenden.

5.5.1.1.7 SD 7. De nutriëntenverliezen vanuit de land- en tuinbouw naar het oppervlakte- en grondwater verminderen

5.5.1.1.7.1 OD 1. *Onderlinge afstemming Vlaams landbouwbeleid, MAP 6 en stroomgebiedbeheerplannen*

Ik zorg voor een verdere **onderbouwing van het mestbeleid** aan de hand van een betrouwbaar grond- en oppervlaktewatermeetnet en een kwaliteitsvolle modellering. Ik zorg voor een goede afstemming met de opmaak van het vierde stroomgebiedbeheerplannen.

5.5.2 ISE LUCHT

5.5.2.1.1 SD 1. We gaan voor zuivere lucht

5.5.2.1.1.1 OD 1. *Versterking Vlaams beleid rond luchtkwaliteit*

De eerste helft van 2024 stond in het teken van het Europese voorzitterschap. Onder het voorzitterschap werd een akkoord bereikt over de **nieuwe richtlijn luchtkwaliteit**. We startten met de juridische analyse van de omzetting hiervan in Vlaamse wetgeving. We startten eveneens met de actualisatie van het luchtbeleidsplan in functie van de nieuwe richtlijn en werkten emissieprognoses uit voor elke sector. Er werden ook twee opdrachten toegekend aan Vito ter ondersteuning van de berekeningen.

Tijdens het voorzitterschap voor de EU hebben we tevens de voorziene taken voor de **LRTAP-conventie** uitgevoerd. Samen met de Commissie hebben we namens de EU de 62ste sessie van de beleidswerkgroep van de LRTAP Conventie (Working Group on Strategies and Review, 27-31 mei 2024, Genève) voorbereid en geleid. Het belangrijkste onderhandelingspunt was de verdere vooruitgang in de voorbereidingen van de revisie van het protocol van Göteborg, de internationale tegenhanger van de Europese NEC richtlijn, met het oog op vastleggen van nieuwe nationale emissiereductieverplichtingen voor diverse polluenten.

We verwerkten bijkomende inspirerende voorbeelden voor lokaal beleid in het **“Samen voor zuivere lucht” platform**, zowel vanuit Vlaanderen als Nederland. We rondde de ontwikkeling van de online knelpuntanalyse – screeningstool – af en lanceerden deze tool ondertussen op de roadshows van beleidsdomein Omgeving voor lokale besturen. In het Europese CityTRAQ-project rolden we nieuwe sensormetingen voor luchtkwaliteit en verkeer uit in Antwerpen, Brugge en Gent en bouwden we een eerste prototype van scenariotool om de impact van lokaal beleid te simuleren.

In 2024 zetten we tevens ons werk rond **zorgwekkende stoffen** verder. We voerden omgevingsmetingen van **PFAS** uit in de omgeving van potentiële bronnen en in een aantal typegebieden. We publiceerden toetsingswaarden voor een aantal veel voorkomende PFAS in de omgevingslucht en in depositie. De BBT studie “PFAS in de lucht” is afgerond en de BBT studie “algemene emissiegrenswaarden voor Zorgwekkende Stoffen” is lopende. De verankering van deze BBT conclusies loopt via bijzondere voorwaarden in de vergunning en via de voorbereiding van een VLAREM aanpassing. De registratie van zowel gebruik als uitstoot van PFAS door bedrijven krijgt via het bredere zorgwekkende stoffenbeleid vorm, onder andere door de omzetting van herziene richtlijn industriële emissies die zulke registratie verplicht. We gaven verder vorm aan de acties die in het **actieplan Dioxines en PCB's** staan. Zo hebben we een set geactualiseerde drempelwaarden afgeleid voor deze stoffen en rolden we een volledig depositiemeetnet uit bij de Vlaamse shredderbedrijven, volgens het principe vervuiler betaalt. We volgden de situatie in Hoboken en de ontwikkelingen rond lokale PFAS-gebieden nauwgezet op vanuit het luchtbeleid.

5.5.2.1.1.2 OD 2. *Afvlakking van de groei van het wegverkeer*

Alle 15 vervoerregio's hebben een Regionaal Mobiliteitsplan opgemaakt dat tussen eind 2023 en midden 2024 werd goedgekeurd en nu wordt uitgerold. We werkten in de belangrijkste vervoerregio's samen om hierin ook klimaat en lucht mee te nemen (zie ook OD2 SD5 ISE ruimte en milieu). In de besluitvorming van grote infrastructuur- en verkeersgenererende projecten lieten we maatregelen verankeren om de impact op luchtkwaliteit te beperken en vroegen we om via monitoring op te volgen of bijkomende maatregelen nodig zijn.

5.5.2.1.1.3 OD 3. *Verdere vergroening van voertuigenpark*

Na een intensief en constructief stakeholdertraject hebben we een **kaderovereenkomst uitgewerkt voor emissievrije stadsdistributie**. Deze overeenkomst bevat de principes en randvoorwaarden om emissievrije stedelijke distributie in praktijk mogelijk te maken.

Onder het voorzitterschap voor de EU tijdens de eerste helft van 2024 bereikten we een akkoord over de herziening van de verordening (EU) 2019/1242 wat betreft de aanscherping van de **CO₂-emissie normen voor nieuwe zware bedrijfsvoertuigen**. De herziene verordening is in werking getreden op 26 juni 2024 en zal zorgen voor een gefaseerde vergroening van het zware wegverkeer, met inbegrip van vrachtwagens, stadsbussen, touringbussen en aanhangwagens. Ook de **Euro7 norm**, met maximale uitstootnormen voor luchtverontreinigende stoffen voor zowel licht – als zwaar verkeer werd goedgekeurd en gaat in vanaf 29 november 2026. Voor licht verkeer werden de Euro 6 uitstootnormen overgenomen, met als enige bijkomende vereiste dat ook indirect injectie benzinevoertuigen zullen moeten voldoen aan euro 6 normen voor de uitstoot van stof. Een nieuwigheid is wel dat er normen voor de uitstoot van fijn stof van remmen en banden werden opgenomen. Voor zwaar verkeer werden de uitstootnormen verstrengd. De beperkte wijzigingen in de testprocedure zijn niet van die aard dat duurzaam lage praktijkemissies worden gegarandeerd, waardoor het risico blijft bestaan dat de praktijkemissies nog steeds hoger zullen liggen dan de emissies gemeten onder testomstandigheden.

We werkten mee aan de uitvoering van de Green Deal **binnenvaart**, werkten samen rond walstroom met verschillende overheidsinstanties en de **havens** en deelden ook kennis in het overlegorgaan rond de havenstrategie.

5.5.2.1.1.4 OD 4. *Emissiefraude bij voertuigen aanpakken*

Het **decreet emissie monitoring van wegvoertuigen** werd, na verwerking van de diverse adviezen, in derde lezing goedgekeurd door de Vlaamse Regering. Dit decreet biedt een GDPR-conforme basis voor de verwerking en uitwisseling van monitoringsgegevens van remote sensing. Om gegevensuitwisseling in praktijk mogelijk te maken startten we met de opbouw van een **IT-platform**. Hiervoor werden de nodige middelen vastgelegd. We werkten hiervoor ook samen met internationale partners en de stad Antwerpen waar in 2025 remote sensing metingen zullen worden uitgevoerd in het kader van een Europees project.

In samenwerking met GOCA Vlaanderen en TNO voerden we onderzoek naar mogelijke **testprocedures** om **NOx-emissies** van wegvoertuigen te kunnen evalueren tijdens wegkantcontroles en in keuringcentra.

Deze werkzaamheden kaderen binnen het relanceplan Vlaamse Veerkracht.

5.5.2.1.1.5 OD 5. *Lage en ultralage-emissiezones verder uitrollen in stedelijke gebieden*

Bij de herziening van de Cross Border Enforcement Richtlijn hebben we aangedrongen om **uitwisseling van voertuiggegevens** in functie van handhaving van LEZ mogelijk te maken door lage- en zero-emissiezones toe te laten voegen aan het toepassingsgebied. In de definitieve versie is de uitbreiding van het toepassingsgebied beperkt tot zones met toegangsbeperkingen gerelateerd aan verkeersveiligheid. Lage- en zero-emissiezones vallen hier niet onder. We hebben de nodige **IT-aanpassingen** uitgevoerd om het nieuwe besluit te kunnen implementeren. We startten met de **voorbereidingen voor de uitvoering van het regeerakkoord**. We maakten een evaluatie van de impact van lage emissiezones op de samenstelling van het wagenpark, de emissies en de luchtkwaliteit en brachten de impact van het niet uitvoeren van de volgende fasen in kaart.

5.5.2.1.1.6 OD 6. *Vermindering luchtverontreiniging van houtverbranding*

We hebben verder ingezet op **communicatie** over de impact van huishoudelijke houtstook op de luchtkwaliteit en gezondheid, goede stookpraktijken en andere oplossingen die de hinder van houtstook kunnen voorkomen of beperken, ondermeer door online informatie en materiaal beschikbaar te stellen en actueel te houden. Onder de slogan 'houthetgezond' hebben we communicatiemateriaal aangeboden aan lokale besturen.

5.5.2.1.1.7 OD 7. *Emissies in de industrie en landbouw verminderen*

Om de impact van industrie op onze luchtkwaliteit verder te verminderen, de Europese Nationale Emission Ceilings (NEC) reductiedoelstellingen na te kunnen leven en de emissieruimte voor nieuwe investeringen in Vlaanderen in de toekomst veilig te stellen, hebben we via de omgevingsvergunning het **kosteneffectieve emissiereductiebeleid voor de industrie** verder gezet. Vooral voor de NOx-emissies realiseerden we een verdere reductie door de inzet van rookgasreiniging, zogenaamde DENOX installaties in verschillende vergunningen met relevante NOx uitstoot te verankeren.

Op woensdag 24 januari 2024 keurde het Vlaams Parlement het geamendeerde voorstel van decreet over de programmatische aanpak stikstof (**het 'Stikstofdecreet'**) goed. Op vrijdag 26 januari 2024 heeft de Vlaamse Regering dit voorstel van decreet bekrachtigd en afgekondigd. Het decreet over ammoniakemissiereducerende maatregelen trad op 22 juli 2024 in werking. Met dat decreet kunnen de maatregelen en technieken van de PAS-lijst binnen het Stikstofdecreet opnieuw in vergunningsaanvragen gebruikt worden. De Vlaamse Regering keurde ook 4 besluiten goed die uitvoering geven aan het stikstofdecreet: het Besluit over toewijzing van diercategorieën, het Besluit afwijkende berekeningsmethode, het Besluit over het flankerende beleid en het Besluit tot vaststelling van bijkomende ammoniakemissiereducerende maatregelen.

5.5.2.1.2 SD 2. Onderbouwen (lokaal) luchtbeleid via innovatieve milieumonitoring

5.5.2.1.2.1 OD 1. *Verminderen luchtverontreiniging door houtverbranding*

We hebben vorige winter een **pilootproject** met inzet van low-cost sensoren uitgevoerd met burgers van de lokale milieuraad van de gemeente Hove waarbij houtverbranding zeer duidelijk naar voor kwam als de belangrijkste lokale bron van fijn stof. We lanceerden in het najaar een oproep voor een vervolgproject en selecteerden groepen in vijf andere gemeenten. We onderzoeken en organiseren samen met de partners van het netwerkplatform Gezonde lucht, waaronder departement Zorg en middenveldorganisaties actief rond gezondheidszorg, de robuustheid van de aanpak en de opschalingsmogelijkheden op lange termijn.

5.5.2.1.2.2 OD 2. *Verminderen luchtverontreiniging door verkeersgerichte maatregelen*

We startten een studieopdracht rond het optimaliseren van **FLOMOVIA**, het spreidingsmodel dat fijnmazige gegevens over verkeersstromen levert voor gedetailleerde luchtkwaliteitsmodellering. We onderzochten hoe een stabiele tijdsreeks kan gebruikt worden voor de rapportering van verschillende emissietijdsreeksen op niveau van de gemeenten. Daarnaast lieten we een ecosysteemanalyse uitvoeren, gesynchroniseerd met de ontwikkeling van een draaiboek voor lokale verkeerstellingen door het Agentschap Binnenlands Bestuur, om in kaart te brengen welke noden er zijn om een toename van de lokale verkeerstellingen te faciliteren en welke partijen daaraan kunnen bijdragen. Tenslotte voerden we proefprojecten uit in Sint-Niklaas om co-creatief een circulatieplan in te voeren en te evalueren met de inwoners.

5.5.2.1.2.3 OD 3. *Verminderen emissies landbouw*

We hebben in functie van de programmatische aanpak stikstof (PAS) toestellen aangekocht voor de oprichting van **2 nieuwe meetplaatsen natte depositie** en de nodige voorbereidingen getroffen voor de uitrol van **75 extra meetplaatsen in de 5 maatwerkgebieden**. We voerden een **verkennende test** uit rond isotopen, we actualiseerden en verbeterden de **modellering** EMAV via de ref taak dOMG-ILVO en VLOPS via de ref taak VMM-VITO. Voor EMAV zijn we gestart met een voorstudie voor het verfijnen van het emissiestadium mest uitrijden. Al onze expertise rond metingen en modellering brachten we in voor de eerste opmaak van het VORA (voortgangsrapport) PAS. We brachten juridische ondersteuning alsook expertise in voor het formuleren van een memorie van antwoord op de bezwaarschriften en voor de methodologie passende beoordeling (PB) industrie, mobiliteitsprojecten en aanlegfase. In het kader van de **stikstofsanering** zorgden we voor de hermeandering van de Aa, de inrichting van de Dijlevallei te Florival en de sanering van de Grote Laak. Ook werden het voorontwerp en de ontheffing MER opgemaakt voor de Kalkenvaart.

5.5.2.1.2.4 OD 4. *Kwetsbaarheidsanalyses uitvoeren en ondersteuning lokaal klimaatadaptatiebeleid ondersteunen via Klimaatportaal*

In 2024 hebben we gewerkt aan de verdere uitbouw van het Klimaatportaal. Zo werd het onderzoek naar de **effecten van klimaatverandering op de luchtkwaliteit** voorbereid ter uitbreiding van de IMPACT-tool. Ook werden meer fijnmazige scenario's uitgewerkt ter voorbereiding van de uitbreiding van de PLAN-tool in 2025. De PROJECT-tool tot slot kreeg een invoermodule om bestaande ontwerpplannen (semi-) automatisch te scoren naar klimaatbestendigheid.

We werkten niet alleen aan de uitbouw van de kennisbasis in en achter het Klimaatportaal, maar ook de ondersteuning van lokale besturen werd Vlaanderen-breed opgeschaald door de uitbouw van de werking **lokale adviseurs klimaatadaptatie**. Een eerste set van **3 klimaatadaptatiescans** werd uitgevoerd voor de gemeenten Wetteren & St.-Lievens-Houtem, Zaventem en Bilzen & Hoeselt. Zo'n scan loopt over 9 maanden met ondersteuning van een studie bureau, en biedt de betrokken gemeenten een visie, strategie én langetermijnactieplan om hun grondgebied gericht klimaatbestendig te maken tegen 2050. Tot slot werd een piloot-versie ontwikkeld van een **klimaatadaptatienota**. Zo'n nota biedt aan gemeenten een bevattelijke doorkijk doorheen alle kennis verzameld in het klimaatportaal, en laat hen toe snel zicht te krijgen op de hoeveelheid adaptieve maatregelen nodig om te nemen per wijk (statistische sector) als input voor lokale beleidsprocessen (bestuursakkoord, klimaatactieplan in uitvoering van Burgemeestersconvenant etc.). Zie ook ISE omgevingsbeleid SD 7 en ISE water SD 2 OD 2.